

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 49 • nr. 2 • februari 2012 • €1,75 • www.sp.nl

OP SLOT!...

HET EINDE VAN DE SOCIALE WERKPLAATS?

DE TOP TIEN VAN HET GROTE GELD

MBO: ONDERWIJS ALS BIJZAAK

Arend van Dam

CPB wil basispakket zorg fors verkleinen

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

DOE MEE MET ROOD

ROOD is de actiefste politieke jongerenorganisatie van Nederland. Verschillende plaatsen zijn al een stukje socialer geworden door de acties die ROOD heeft gevoerd. Maar naast de lokale groepen zijn er meer manieren waarop jij je steentje bij kan dragen aan ROOD! Vind je het bijvoorbeeld leuk om websites te bouwen en te onderhouden? De ROOD-site is voortdurend in ontwikke-

ling dus we kunnen veel hulp gebruiken bij het webteam! Is schrijven meer jouw ding? Meld je dan aan voor het redactieteam. In een leuk team schrijf je voor het jongerenmagazine de Code ROOD dat twee keer per jaar uitkomt. En ben je goed in filmen of vind je monteren tof? Wil je graag op pad om alle belangrijke ROOD-momenten in beeld te brengen? Dan zoekt het filmteam jou!

Actie filmen in Brussel.

Heb je interesse in een van de teams, neem dan contact op via rood@sp.nl of (088) 243 55 57.

NIEUW BOEK MARIJNISSEN

Vind u de interviews door Jan Marijnissen in de Tribune ook zo interessant? Op 23 januari presenteerde hij zijn nieuwste boek, 'Kijk op deze tijd', waarin er zeventien gebundeld zijn. Het betreffen interviews met bekende mensen, waaronder Maarten van Rossem, Robbert Dijkgraaf, Midas Dekkers en Corine de Ruiter. Marijnissen: 'Door deze gesprekken ben ik tot nieuwe inzichten gekomen, en ze hebben mijn blik op de huidige tijd veranderd. Politici worden geacht antwoorden te geven. Maar om zinnige antwoorden te geven, zul je eerst vragen moeten stellen, en wel aan mensen die het beter weten.'

'Kijk op deze tijd' is voor €17,95 te bestellen op www.sp.nl/shop.

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Antoni Gracia, Robert de Klerk,
Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Sander van Oorspronk, Karen Veldkamp

Foto cover
Daniel Cohen

Illustraties
Arend van Dam,
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

IN DIT NUMMER

Monarchie

'Het is nu aan Willem-Alexander en Máxima om het respect van de bevolking te winnen'

4

Buurtzorg

Geld besparen met betere zorg

6

**STOP DE
HUUR
EXPLOESIE**

Verhuurdersheffing

Kabinet sloopt sociale woningbouw

8

De Financiële Countdown

De slimste en machtigste banken; de brutaalste foefjes

20

Mbo

'Klachten? Waar moeten we beginnen?'

26

11 Hartelijke groet uit de sociale werkplaats

15 Uitgelicht: Sloop de muur!

16 Hanneke Jagersma: de eerste en enige communistische burgemeester

19 Dennis leest: Europa in de praktijk

28 Linksvoor: Petroesjka Sterk hoeft niet alles in één blik te overzien

12,13,14,29 Nieuws **30** Brieven **31** Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

De laatste Dodo

'Het zou wel helpen als Nederlanders weer wat meer koopkracht krijgen,' zei minister Asscher vorige maand in de krant. Een bijzondere opmerking van een minister die op alle mogelijke terreinen de inkomens van mensen aan het verlagen is.

Heel even pleitte minister Asscher voor hogere lonen en tegen loonmatiging, maar hij werd al snel weer teruggefloten door zijn VVD-collega's. Loonmatiging en de nullijn blijven het antwoord van dit kabinet op de crisis, ook al zegt inmiddels de hele wereld dat dit onverstandig is.

Het verbaast me hoe hard dit kabinet bezig is om zichzelf te isoleren van de samenleving. Rutte en Asscher gedragen zich als de laatste Dodo. Het scharrelt rond op het eigen eiland, praat wat in zichzelf en vraagt zich af waar alle soortgenoten zijn gebleven. De waarheid is hard: Rutte en Asscher zijn de laatsten die nog geloven in hun beleid van loonmatiging en keihard bezuinigen.

Het is niet zo gek dat steeds meer minder mensen vertrouwen hebben in dit kabinet. De vakbonden worden gepasseerd, economen en oppositiepartijen worden genegeerd en het economisch herstel wordt gefrustreerd. Er zijn geen werknemers meer die in dit kabinet hun bondgenoot zien en er zijn geen ouderen meer die het gevoel hebben dat dit kabinet voor hen opkomt.

Nederland zou er beter voor staan als de voet van de rem zou gaan en we eindelijk gaan investeren in de economie, in banen en in mensen. Met de Dodo liep het helaas niet zo goed af, laten we hopen dat Rutte en Asscher wél op tijd naar anderen luisteren en hun koers bijstellen.

Emile Roemer
fractievoorzitter SP

30 april 1980: Koningin Beatrix bestijgt de troon.

‘EEN MONARCHIE IN EEN DEMOCRATIE, DAT IS HEEL VREEMD’

Koningin Beatrix kreeg na de aankondiging van haar vertrek veel waardering. Volgens SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak is de afgelopen jaren ‘flink onderhoud gepleegd’ aan het Koninklijk Huis. Het is nu aan Willem-Alexander en Máxima om het respect van de bevolking te winnen.

› Waarom hebben wij eigenlijk een monarchie?

‘Onze monarchie hebben wij niet zelf bedacht. Tijdens de oorlogen van Napoleon waren de Franse troepen wel heel gemakkelijk over ons land heen gelopen. Vooral Engeland had behoefte aan een sterke staat aan de Noordzee. Ons land, eeuwenlang een verzameling van kleine republieken, werd in 1815 samengevoegd met België tot

één koninkrijk. De Belgen scheidten zich in 1830 alweer af, maar de monarchie bleef. De eerste koningen konden het land zo’n beetje alleen regeren, omdat zij bepaalden wie er in het parlement zaten. Na 1848, toen de Tweede Kamer voortaan door de bevolking werd gekozen, werd de macht van de koning steeds minder. Dat kwam ook door de persoon van Willem III, die opvliegerig en onbehouwen was en door de mensen

‘koning Gorilla’ werd genoemd. Ik snap best dat Willem-Alexander zich geen Willem IV noemt, hij zal niet graag met deze voorganger vergeleken willen worden.’

› Hoe vind je dat koningin Beatrix het heeft gedaan?

‘Alle drie de koninginnen pasten zich aan hun tijd aan. Wilhelmina was koningin in tijden van crisis en oorlog (1898-1948 –red.) en Juliana regeerde in tijden van democratisering en vernieuwing (1948-1980 –red.). Koningin Beatrix wordt vooral gewaardeerd omdat ze zo professioneel en goed geïnformeerd is. Dat paste bij een tijd dat bestuurders vooral werden gezien als managers. Deze koningin hield altijd goed in de gaten hoe de mensen over haar dachten en heeft

ook goed geluisterd naar de wensen van de Tweede Kamer.'

› **Heeft de koningin ook goed geluisterd naar de SP?**

'Ja. Heel veel dingen die de afgelopen jaren zijn veranderd zijn door ons in gang gezet. Onduidelijk was bijvoorbeeld wat de monarchie nu eigenlijk kost. Na lang aandringen is er openheid gekomen: het Koninklijk Huis kost ons zo'n 27 miljoen euro. Dankzij de SP is er ook een jaarverslag, zodat we weten of dat geld goed wordt besteed. En we hebben een einde gemaakt aan de vergoeding van privékosten, zoals het privéchip de Groene Draeck en privéreizen met het regerings-vliegtuig.'

› **Waarom is er eigenlijk zo vaak gedoe rondom het Koninklijk Huis, zoals rond de vakantievilla in Mozambique en de vader van Máxima?**

'Dat heeft te maken met eigenzinnigheid van de leden van het Koninklijk Huis en gebrek aan regie door de minister-president. Het lijkt erop dat Willem-Alexander zijn

spierballen wilde laten zien, door tegen de nadrukkelijke wens van de Tweede Kamer in een heel dubieus vastgoedproject te stappen in Mozambique. Dat heeft hem veel kwaad gedaan, de populariteit van het Koninklijk Huis ging met sprongen omlaag. Ik denk wel dat hij hiervan heeft geleerd. Ik heb altijd gezegd dat Zorreguieta niet bij de inhuldiging van de nieuwe koning aanwezig kan zijn. De vader van Máxima was onderdeel van een bloedig regime, dat duizenden mensen liet 'verdwijnen'. Het is goed dat Máxima nu haar verantwoordelijkheid heeft genomen en heeft gezegd dat haar vader niet welkom is.'

› **Is de monarchie klaar voor de toekomst?**

'De afgelopen jaren is veel onderhoud gepleegd. Heel belangrijk is dat de politieke invloed van het staatshoofd steeds kleiner is geworden: de koning speelt geen rol meer bij de formatie van een regering. De koning is nog wel onderdeel van die regering. Dat betekent dat alles wat de koning zegt ook het standpunt is van het kabinet. Ik ben voor een ceremonieel koningschap: een koning die ons land vertegenwoordigt bij grote rampen en nationale feestdagen en die ook een uithangbord is van ons land in het buitenland. Maar zonder politieke taken en zonder politieke invloed.'

› **Maar de SP is toch tegen de monarchie?**

'Een monarchie in een democratie, dat is heel vreemd en dat kan eigenlijk niet. Maar het overgrote deel van de bevolking wil de monarchie behouden. Dan is het aan ons om de zaken goed te organiseren. Een bescheiden koning, die goed luistert naar de wensen van de Tweede Kamer. En een minister-president die de koning goed bij de les houdt. Beatrix kreeg voor haar optreden veel waardering. De toekomst van de monarchie ligt nu in handen van Willem-Alexander en Máxima, ook zij zullen het respect van de bevolking moeten zien te winnen.' ●

tekst Rob Janssen
foto Credit Rue des Archives/AGIP /
Hollandse Hoogte ©

COLUMN

De schande twintig jaar later

De alleenheerschappij van directeur Erik Staal, slechte accountants, commissarissen die hun werk niet deden en zwak optreden van de toezichthouders en het ministerie: dat alles ligt aan de basis van het miljardenverlies van woningcorporatie Vestia. Zo oordeelt een speciale commissie die onderzoek deed naar het derivatenvaartuig onder leiding van de jarenlang best verdienende topbestuurder in de (semi)publieke sector, Erik Staal.

Na de Tweede Wereldoorlog werd de woningnood decennialang Volksvijand nummer 1 genoemd. Met name voor de mensen met lage inkomens, en dat was lang de overgrote meerderheid, was het moeilijk om aan goede, betaalbare huisvesting te komen. Nieuwe stellen gingen inwonen bij een van de ouders. Als je geluk had dan kreeg je een stekje voor jezelf, niet zelden de geringe ruimte van een duplexwoning. Vanwege de grote nood op het terrein van deze eerste levensbehoefte werd de sociale volkshuisvesting een overheidstaak. De overheid nam het op zich de kwantitatieve en kwalitatieve woningnood aan te pakken.

Woningcorporaties, vaak opgericht aan het begin van de vorige eeuw, waren daar erg behulpzaam bij. De meeste zijn opgericht met dat éne doel: een dak boven het hoofd van iedereen! Om te zorgen dat alles overeenkomstig die doelstelling zou gebeuren werden de corporaties verenigingen, met de daarbij behorende invloed van de leden/huurders. Dat werd allemaal anders in 1994 toen de zogenoemde bruteringsoperatie van start ging: de overheid trok zich gedeels terug uit de sociale volkshuisvesting. De sector werd geprivatiseerd, de corporaties moesten de markt op en gaan functioneren als waren het commerciële bedrijven. Het eerste wat er gebeurde was het opdopen van de verenigingen in stichtingen; weg democratische controle. Het tweede wat er gebeurde was het 'marktconform' maken van de salarissen aan de top; weg fatsoenlijke beloning. De salarissen gingen soms enkele malen over de kop. En de woningnood? Die is weer terug van weggeweest. Met dank aan Paars...

Jan Marijnissen

Buurtzorg-oprichter Jos de Blok: 'Wij hebben geen management.'

HET KAN WEL: DE BESTE THUISZORG ÉN GELD BESPAREN

Jos de Blok richtte in 2006 Buurtzorg op. Kleinschalige (thuis) zorg, met goed betaald verplegend personeel, dicht bij huis, gericht op kwaliteit en toch goedkoop. 'Gemiddeld besteedt een zorgbedrijf 25 tot 30 procent van het geld aan overhead. Wij doen het met 8 procent.'

› **Waarom richtte je destijds Buurtzorg op?**

'Ik werkte al jaren in de zorg en ik vond dat de manier waarop de thuiszorg georganiseerd werd, het steeds moeilijker maakte om je vak uit te oefenen. Het ging – en gaat – steeds meer om productie. In plaats van mensen helpen was men bezig met uren maken. Een andere ergernis van mij was dat er te veel zorggeld naar bureaucratie gaat.

Vooraf bij de thuiszorg zijn deze problemen alleen maar steeds groter geworden.'

› **Wat is dan de aanpak van Buurtzorg?**

'Centraal staat dat de verpleegkundige zelf controle over het werk heeft. Geen leidinggevende, geen management. Onze mensen leggen verantwoording aan elkaar af. Ze werken in een kleinschalig team, waarin ze

afspraken wat er nodig is om het werk goed te doen. Ze overleggen welke problemen er zijn, leren van elkaar.'

› **Wacht even, geen management?**

'Wij hebben geen management, inderdaad. Tja, ik ben directeur, maar mijn taak is niet aansturen en controleren, maar veel meer ervoor zorgen dat de teams het zelf doen. Er moeten natuurlijk wel een paar dingen centraal geregeld worden, maar we houden dat zo klein mogelijk. Gemiddeld besteedt een zorgbedrijf 25 tot 30 procent van het geld aan 'overhead'. Wij doen het met 8 procent. We hebben dus meer geld voor verpleegkundigen.'

‘Geen fratsen, maar alle aandacht naar wat er gebeurt bij de mensen thuis’

› Maar jullie zijn toch best groot?

‘We hebben 6500 mensen in dienst. Dat is groot. We doen aan buurtzorg (de oude wijkverpleging), buurtdiensten (de oude gezinszorg), jeugdzorg, psychiatrische thuiszorg, opvang in een buurtzorgpension. Wat we niet doen is veel geld besteden aan managen. En we betalen onze professionele verplegers en thuiszorgwerkers een loon dat bij hun verantwoordelijke taak hoort.’

› Dus uiteindelijk zijn jullie toch duurder?

‘Alleen als je naar het uurloon kijkt. Maar niet als je naar de totale zorgkosten kijkt. Bij ons staat kwaliteit van zorg voorop. En geloof het of niet, dat is goedkoper. Onze mensen verdiepen zich in de situatie van degene die zorg nodig heeft. Hoe gaat het met de familie? Wat kan deze persoon zelf, en wat kan de persoon nog leren om zelf te doen? Wij proberen zoveel mogelijk te voorkomen dat er veel collega's over de vloer komen. En wat blijkt? Als je het zorgvuldiger doet, leidt dat ertoe dat mensen minder zorg nodig hebben en sneller zonder zorg kunnen. Dat beweer ik niet alleen; dat is verschillende keren onderzocht. Ernst & Young heeft vastgesteld dat onze kleinschalige zorg gemiddeld tot veel minder uren zorg leidt.’

› Maar de gemeenten, die de thuiszorg moeten inkopen, kijken toch heel erg naar het uurtarief?

‘Dat is ook niet verstandig. Ik vind dat je de beste zorg moet kiezen. Dat verdienen mensen, en dat motiveert je werknemers. En als bijkomend voordeel is het ook nog eens goedkoper.’

› En de werknemers, zijn die inderdaad gemotiveerder?

‘Elk jaar wordt er onderzoek gedaan onder werknemers, met behulp van vragenlijsten. We zijn al twee jaar op rij gekozen tot beste werkgever in de categorie ‘meer dan 1000 werknemers’. En mensen willen graag bij ons werken: verpleegkundigen zijn mensen die het vak hebben gekozen om zorg te verlenen. Niet om formulieren in te vullen of om productie te draaien. Zij willen met mensen werken aan een betere, gezondere situatie. Als je als werkgever de zaken zo

organiseert dat hun werk draait om dat laatste, dan doen mensen dus wat ze belangrijk vinden. Niets is motiverender dan dat.’

› Ik durf het niet meer te vragen... maar de cliënten?

‘Sorry, ook daar krijgen we al een aantal jaren achtereen de beste scores bij landelijke tevredenheidsonderzoeken. Kijk, het lijkt nou net of ik iets heel geweldigs heb bedacht. Maar wat we eigenlijk doen is werken op de beproefde manier die jarenlang goed heeft gewerkt. Richt je op de patiënt en laat de professional zelf het werk doen; doe het kleinschalig en in de buurt. Marketing, management, grote centrale kantoren: dat heb je allemaal niet nodig. Geen fratsen, maar alle aandacht naar wat er gebeurt bij de mensen thuis. De huidige politieke omstandigheden hebben deze manier van werken moeilijker gemaakt: je moet extra moeite doen om het zo georganiseerd te houden.’

› Waar heb je last van?

‘Bijvoorbeeld van het feit dat er nu twee potjes zijn: de AWBZ en het gemeentelijke potje. En je weet, als de gemeente het gaat organiseren, gaat gemeente A het anders organiseren dan gemeente B. En wij moeten die bureaucratie opvangen. Vroeger hadden we bij wijze van spreken één formulier; nu wordt het er één voor elke gemeente waar je actief bent. Dus daar heb je last van. Maar waar we vooral last van hebben is het gebrek aan visie. Soms klinkt het goed wat er gezegd wordt, maar uiteindelijk wordt er op geld gestuurd. 75 procent korten op de thuiszorg; dat betekent gewoon dat de helft van mijn thuiszorgwerkers hun baan gaat verliezen. En dat die zorg ontoegankelijk wordt. En elk onderzoek wijst uit: als mensen de eenvoudige zorg niet eenvoudig kunnen krijgen, komen ze terecht bij de duurdere zorgverleners, zoals de eerste hulp in het ziekenhuis.’

› Wat moet er dan veranderen?

‘Einstein heeft zo iets gezegd als: “Je kunt een probleem niet oplossen met hetzelfde bewustzijn waarmee het probleem ontstond.” Oftewel: er moet anders gedacht worden. Een goede visie is nodig op hoe we de toekomstige problemen gaan oplossen. Het moet gezegd worden: de SP heeft al jaren een goede kijk hierop. Kleinschaligheid, je richten op de professionaliteit van de verplegers, vertrouwen in plaats van bureaucratie. Ik wil maar zeggen: het kan gewoon.’ •

tekst Diederik Olders
foto Archief Buurtzorg

EEN OVERZICHT VAN DE ZORGPLANNEN VAN HET KABINET

› Zorg naar gemeenten: 1,7 miljard bezuiniging

Veel zorg wordt een taak van de gemeenten. Zij regelen de dagbesteding, begeleiding en persoonlijke verzorging, maar moeten dat met veel minder geld doen.

› Opheffen van de huishoudelijke verzorging: 1,1 miljard bezuiniging

Mensen die voor het eerst huishoudelijke verzorging nodig hebben, kunnen daarnaar fluiten vanaf 2014. Diegenen die nu al verzorging hebben, moeten het vanaf 2015 zonder stellen. Er blijft 25 procent van het budget over, daarmee moet de gemeente ‘maatwerk’ leveren voor mensen met een laag inkomen.

› Minder snel in een zorginstelling: 130 miljoen bezuiniging

Ouderen, lichamelijk en verstandelijk beperkten en psychiatrische patiënten komen minder snel in een zorginstelling terecht.

› Zwaardere zorg in instellingen ook gekort: 473 miljoen bezuiniging

Hulp nodig met eten of met wassen? Als je meer dan anderhalf uur per week thuiszorg nodig hebt, voor langer dan een halfjaar, wordt de gemeente verantwoordelijk. Dezelfde gemeente die daar weer minder geld voor krijgt. Wondzorg, medicatie en verpleegkundige handelingen komen op het bordje van zorgverzekeraars terecht.

› Meer zelf betalen: 250 miljoen bezuiniging

We gaan veel meer zelf betalen. Het eigen risico gaat al een paar jaar omhoog, en het eind is nog niet in zicht. Chronisch zieken konden altijd aanspraak maken op een compensatie van hun kosten, maar dat verdwijnt. Mensen die in een instelling verblijven, houden minder over van hun inkomen.

› Kleiner basispakket: 1,5 miljard bezuiniging

Het basispakket wordt kleiner en kleiner. Wat er precies uit gaat is nog niet bekend, maar er moet ongeveer anderhalf miljard euro bespaard worden. Veel zal er dus niet overblijven aan vergoedingen waar iedereen recht op heeft.

8.131

**NIET GEBOUWDE
BETAALBARE HUURWONINGEN**

€

GES

€ 291 mln

NIET ONTVANGEN BTW

SOCIALE WONINGBOUW IN GEVAAR

‘ER KOMT VEEL NAARS OP HUURDERS AF’

Het kabinet van VVD en PvdA wil dat woningcorporaties samen twee miljard euro per jaar betalen aan nieuwe belastingen. Volgens SP-Tweede Kamerlid Paulus Jansen draait het kabinet zo de sociale woningbouw de nek om, terwijl er een goed alternatief is.

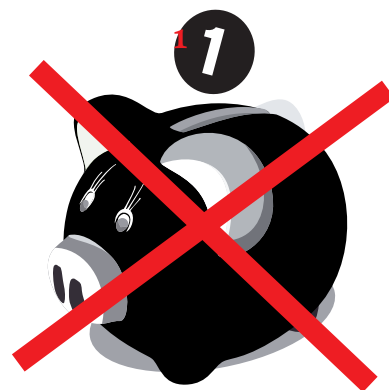
SP-TWEEDE KAMERLID Paulus Jansen legt uit wat die twee miljard per jaar allemaal betekent: ‘Per huurhuis moet 75 euro per maand extra naar de belastingpot. Minister Blok heeft

het mogelijk gemaakt om de huren te laten stijgen met soms wel zes procent per jaar, bovenop de inflatie. Veel corporaties zullen de huur moeten verhogen tot het wettelijk

maximum, anders gaan ze failliet. Corporaties schrappen steeds meer nieuwbouwen en renovatieprojecten. Elke week gaan er bouwbedrijven failliet. Het aantal ontslagen

1.388 mln

GESCHRAPTE INVESTERINGEN

13.881

WERKLOZEN

De gevolgen van de verhuurdersheffing in cijfers. Op de website www.sp.nl/huren worden deze cijfers regelmatig vernieuwd.

bouwvakkers, verhuizers en installateurs loopt ondertussen in de tienduizenden. Zo blijft er van sociale woningbouw natuurlijk niets over.'

Investeren, niet slopen

De SP heeft een haalbaar en betaalbaar alternatief uitgewerkt. Jansen: 'De twee miljard euro van de corporaties moet niet naar de belastingpot gaan, maar juist naar renovatie, nieuwbouw en energiebesparende maatregelen. Voor elke euro die een woningcorporatie wil investeren, leent de bank er vier bij. Dat betekent dat er dus voor tien miljard euro geïnvesteerd kan worden.' Over dat enorme bedrag wordt btw geheven, waardoor er weer veel geld direct in de schatkist terugkomt. De overheid hoeft geen werkloosheidsuitkering te betalen aan ontslagen bouwvakkers, maar ontvangt juist

inkomensbelasting. En tegelijk worden er weer betaalbare huurhuizen gebouwd, waardoor de wachtlijsten verdwijnen. Jansen: 'Ik heb dit in de Tweede Kamer voorgesteld, omdat het voor huurders, corporaties en de bouw meer toekomst heeft. Maar de VVD en PvdA hebben dit geblokkeerd. We moeten ze wakker schudden; de verhuurdersheffing is de dood van de sociale woningbouw.'

'Falend beleid'

Om de sociale woningbouw levend te houden, moet er dus wat gebeuren. PvdA en VVD lijken het debat op slot te gooien, maar dat is niet het einde van het verhaal. Tijdens een bezoek aan de Bredase wijk De Heuvel zag SP-leider Emile Roemer met eigen ogen onder welke omstandigheden bewoners van zeer slecht onderhouden woningen moeten leven – denk aan schimmel, vocht en verval.

Roemer kondigde in Breda een landelijke actie aan: 'Bewoners van sociale huurwoningen hebben alle reden om bezorgd te zijn, er komt de komende jaren veel naars op ze af. Zij moeten via de woningcorporaties een extra belasting betalen van 2 miljard euro per jaar. Met de actie van vandaag willen we inzichtelijk maken dat iedereen te maken gaat krijgen met de gevolgen: een huurexplosie, achterstallig onderhoud of een nog groter gebrek aan nieuwe woningen. Dit falende beleid moeten we uit alle macht een halt toeroepen.'

De SP roept iedereen op om in verzet te komen. Er zijn posters en er is natuurlijk de online huurenquête. En dat is nog maar het begin.

 www.sp.nl/huren

>>>

HUURDERS AAN HET WOORD

De SP vraagt aan huurders de gevolgen van het beleid te melden. Op www.sp.nl/huren kan een enquête ingevuld worden. Paulus Jansen verzamelt de verhalen en publiceert enkele opvallende meldingen – uiteraard niet zonder toestemming van de betrokkenen. Woningbeleid grijpt immers diep in het leven van mensen in. Hieronder twee voorbeelden.

SYLVIA TANG: 'VOOR STEEDS MEER MENSEN WORDT HUREN ONMOGELIJK'

SYLVIA TANG (48) verhuisde met haar dochter in 2007 van Purmerend naar de stad Groningen, waar ze een ruime vijfkamer-eengezinswoning huurt van woningcorporatie Nijestee. De woning, gebouwd tussen 1960 en 1970, kost haar € 468 per maand aan huur.

Doortochtwoning

Tang is niet erg te spreken over de kwaliteit van de woning: 'Hij is ruim zat, inmiddels eigenlijk te groot. Maar ik heb veel last van vocht. In de kruipruimte staat water en dat vocht trekt het huis in; in de trapkast staat de schimmel op de vloer. Verder kiert het enorm, de woning heeft grote ramen. Het is niet alleen een doorzon- maar ook een doortochtwoning. Dat merk je ook aan

de stookkosten; mijn voorschot is vorige maand alweer omhooggegaan.'

Asbest saneren te duur

Sinds enige tijd probeert Sylvia weer terug te verhuizen naar haar geboortestreek West-Friesland. Dat valt nog niet mee. 'Ik sta nu twee jaar ingeschreven, dat is te kort om kans te maken op een woning. Ik heb urgentie aangevraagd, maar die krijg ik ook niet. Verder is al duidelijk dat ik daar méér ga betalen, voor een kleinere woning.' Als de ver-

huurdersheffing doorgaat, verwacht ze dat haar kansen op een betaalbare woning nog verder dalen: 'Het onderhoud is al slecht, dat gaat nog verder omlaag. Voor renovatie is al helemaal geen geld meer. Ik zag van de week een uitzending op tv over huurwoningen met asbest, die wilde een corporatie niet saneren vanwege de kosten. En er zal ook steeds minder nieuwbouw komen op deze manier. Voor steeds meer mensen wordt het onmogelijk om te huren.'

PETER HOLLENBERG EN DIA DE KOK: 'TERUG VAN WEGGEWEEST: INWONING'

PETER HOLLENBERG (59) en zijn vrouw Dia de Kok (64) huren al tien jaar een woning van Delta Lloyd in Castricum. Het is een eengezinswoning in een rijtje van vier, met een vloeroppervlak van ongeveer 100 m². De huur bedraagt € 595 per maand. In het huurcontract is een indexeringsclausule opgenomen voor de jaarlijkse huurverhoging.

Zoon en vriendin komen niet aan een huurwoning

Peter was in het verleden zelfstandig ondernemer en had een eigen huis. In 2003 werd hij chronisch ziek en vervolgens arbeidsongeschikt, waardoor zijn inkomen flink daalde en hij besloot te gaan huren. Dia was tot vijf jaar geleden werkzaam bij de hypotheekafdeling van een grote bank, maar werd daar ontslagen bij een reorganisatie. Inmiddels heeft ze weer werk, als toetsers bij een zorgverzekeraar. Jongste zoon Tim (25) en zijn vriendin wonen nog in bij Peter en Dia, omdat ze nog steeds niet aan een huurwoning in Castricum kunnen komen.

Geen hypotheek vanwege tijdelijke contract

Tim staat ongeveer vijf jaar ingeschreven voor een huurwoning en werkt als huismeester bij een grote bank aan de Amsterdamse Zuidas. Zijn vriendin werkt bij de kinderopvang op een basisschool in Castricum. Hoewel ze samen een aardig inkomen verdienen, is een koopwoning op dit moment ook nog geen optie. Ze werken namelijk op basis van een tijdelijk contract, waardoor de bank geen hypotheek wil verstrekken. Peter: 'Het is toch droevig dat steeds meer starters met middeninkomens niet aan de bak komen in de huursector, maar ook geen hypotheek voor een koop-huis kunnen krijgen. Inwoning was iets van na de oorlog dachten we. Maar het is nu terug van weggeweest!' •

tekst Paulus Jansen en Diederik Olders

KARABULUT: 'NIEUWE KAFT OM OUDE PLANNEN SOCIALE WERKPLAATS'

HARTELIJKE GROETEN?

SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut haalde eind januari hard uit naar PvdA-staatssecretaris Klijsma. 'Een jaar geleden stonden PvdA en SP zij aan zij om de bezuinigingen op mensen met een beperking van tafel te krijgen. Nu blijkt dat de nieuwe 'Participatiewet' niks meer is dan een sterfhuisconstructie voor de sociale werkplaats. Ik zou bijna oud-VVD-staatssecretaris De Krom gaan missen.'

DOOR DE NIEUWE participatiewet worden sociale werkplaatsen in de komende twintig jaar gesloten, krijgen mensen met een beperking alsnog te maken met kortingen vanwege de gezinsbijstand en worden begeleiding en ondersteuning gewoon wegbezuinigd. Tien-duizenden mensen met een arbeidsbeperking dreigen zo alsnog thuis in de armoede en achter de geraniums te belanden.

'Werkplaatsen faillissement in'

Karabulut: 'Deze wet gaat op punten nog verder dan de plannen van het vorige kabinet, waar wij samen met de PvdA tegen protesteerden. In die plannen bleven sociale werkplaatsen tenminste nog enigszins bestaan. Klijsma jaagt de werkplaatsen een faillissement in door geen nieuwe werknemers meer toe te laten.'

Gezinstoets in de bijstand

Ook andere onderdelen uit de wet zijn Karabulut een doorn in het oog. 'Mensen met een beperking worden aan het werk gezet onder het minimumloon. Blijkbaar

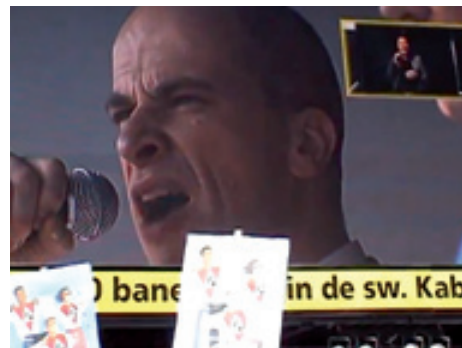
geldt het minimum niet langer voor mensen die wat begeleiding nodig hebben. Door de gezinstoets in de bijstand weer van stal te halen, komen gezinnen met meerdere uitkeringen in de armoede terecht. Dit is echt de oude 'Wet Werken naar Vermogen' met een nieuwe kافت erom heen. Deze wet moet van tafel.'

Stuur een kaartje!

Het actiecomité Armoede Werkt Niet start een ansichtkaartenactie met als titel 'Groeten uit de sociale werkplaats'. Hiermee kunnen mensen die op de sociale werkplaats werken of deze een warm hart toedragen, aan de regering laten zien dat dit werk het behouden waard is en dat mensen met een arbeidshandicap niet werkloos thuis horen te zitten. ●

De gratis ansichtkaarten zijn te bestellen bij de SP via armoedewerkniet@sp.nl en ook kunt u de ansichtkaart digitaal ondertekenen op de website www.armoedewerkniet.nl of delen via Facebook.

WEET U NOG, MENEER SAMSOM?

De reactie van PvdA-leider Diederik Samsom toen hij in maart vorig jaar op het Malieveld de vraag kreeg of hij de bezuinigingen op de sociale werkplaatsen gaat terugdraaien als hij in de regering zou komen.

'Ik weet het antwoord wel, maar zullen we het met zijn allen geven zodat ze ons in het Catshuis kunnen horen? Draaien we deze bezuinigingen terug? Ja, natuurlijk doen we dat! (...) Mark, jij pakt die mensen hun kansen af, en dat maakt mij razend. (...) Als ik ooit één moment twijfelde waarom ik ben opgegaan voor partijleider van de PvdA, jullie zijn mijn bewijs. Ik ga voor jullie strijden, die wet gaat van tafel, het kabinet gaat weg en in ieder geval zorgen we ervoor dat jullie je werk houden.' (De video is hier terug te vinden: sp.nl/9z2a75)

Emile Roemer was erbij en herinnert het zich nog goed: 'Heeft Samsom de bezuinigingen teruggedraaid? Is die wet van tafel? Nee, zeker niet. Sterker nog: zijn partijgenoot, staatssecretaris Jetta Klijsma, doet er zelfs nog een schepje bovenop. Deze week schreef zij ons dat met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2014 er geen mogelijkheid meer is om in te stromen in de Wsw. De verplichting die gemeenten van Rutte I nog kregen om voor dertig-duizend mensen de sociale werkplaatsen open te houden, komt nu te vervallen.'

5 VRAGEN OVER COOKIES

Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen is SP-woordvoerder ICT-zaken. Zij is voorstander van de wet die websites verbiedt om internetgebruikers zonder toestemming te volgen.

› Hoe zit dat?

‘Websites zetten cookies op je computer om je internetgedrag te volgen. Soms noodzakelijk, om bijvoorbeeld niet telkens je wachtwoord opnieuw in te hoeven voeren. Maar andere cookies zijn onnodig en volgen alles wat je doet op het internet, voor een persoonlijk profiel.’

› Wat hebben ze daaraan?

‘Databedrijven als Facebook verdienen goud geld aan het doorverkopen van die informatie. Bijvoorbeeld om advertenties op internet af te stemmen op jouw persoonlijke voorkeuren.’

› Nou en?

‘Er kan privacygevoelige informatie tussen zitten. Zoals ik geen camera in huis wil, of gespit in mijn vuilnis, wil ik ook niet dat geregistreerd wordt of iemand op mijn computer zoekt op soa’s, slapeloosheid of depressiviteit. Potentieel interessante informatie voor verzekeringsmaatschappijen.’

› Veel websites weigeren je als je hun cookies niet accepteert.

‘Dat zijn publieksonvriendelijke acties van bedrijven, waaronder zelfs Uitzending Gemist. Op vragen van de SP-fractie zegt de minister dat de Publieke Omroep die data nodig heeft om statistieken bij te houden en er verder heus niets mee doet. Ik vermoed dat er ook tegenvallende reclame-inkomsten mee worden opgevijseld. Voor noodzakelijke cookies is namelijk helemaal geen toestemming vereist. Bedrijven hopen dat internetgebruikers er gek van worden en uiteindelijk zeggen ‘laat die privacy maar zitten’, terwijl die bedrijven gewoon hun verdienmodel moeten aanpassen.’

› En dan?

‘In browsers moet standaard een knop komen om aan te geven dat websites jouw informatie niet mogen verkopen of gebruiken voor het personaliseren van advertenties. Een soort ja/nee-sticker op internet. De SP heeft de minister gevraagd dit wettelijk te regelen.’

› ‘ONZE SUPERMARKT MOET BLIJVEN’

In Koudekerk, een van de vier dorpen van de Zuid-Hollandse gemeente Rijnwoude, is vrijwel de hele gemeenschap in opstand gekomen tegen verhuisplannen van de plaatselijke Albert Heijn. De grootgrutter wilde, vanwege parkeerplekken en mogelijke toekomstige bouwplannen, verhuizen van het centrum van Koudekerk naar de rand van het dorp, een paar honderd meter verderop. Bert Lekx was een van de initiatiefnemers van de bewonersactie: ‘Tijdens onze vaste zaterdagmiddagclubborrel in het dorp kwam de onrust onder ouderen over de verhuisplannen van de Albert Heijn ter sprake. Zij waren bang niet meer zelfstandig boodschappen te kunnen doen. De SP had eerder al met succes actie gevoerd tegen de sluiting van ons bibliotheekfiliaal, dus

hebben we de SP gevraagd ons te helpen de actie grootschalig aan te pakken.’ In het hele dorp zijn 1140 actiekaarten verspreid met de vraag aan bewoners wat zij met de winkelstraat wilden. Moet de supermarkt op dezelfde plek blijven of verplaatst worden? Lekx: ‘De reacties waren overweldigend. Maar liefst 686 kaarten werden ingeleverd, waarvan slechts 12 mensen voor verplaatsing waren.’ Om dat resultaat kon de Rijnwoudse politiek niet meer heen, dus werd er een speciale vergadering gepland over de verhuisplannen van de supermarkt. ‘Als bewoners konden we aanschuiven en meepraten tijdens de discussie. Ook de supermarktdirecteur heeft zijn zegje kunnen doen, maar uiteindelijk kregen de bewoners terecht de steun van de politiek. Onze supermarkt moet blijven.’

› GOED DOEL

foto SP-Archief

Emile Roemer en Jasper van Dijk hebben alle zesduizend door SP'ers voor de actie ‘Kinderen van de Rekening’ ingezamelde kinderschoenen geschonken aan Sam's Kledingactie van Cor-daid Mensen in Nood. Roemer: ‘Ik ben blij dat we met deze actie twee vliegen in één klap slaan. We hebben het armoedeprobleem onder kinderen in Nederland onder de aandacht gebracht en met dit vervolg helpen we ook nog eens duizenden kinderen elders in de wereld die het niet breed hebben.’

> MOED-DEBAT OVER IRAN

Het Wetenschappelijk Bureau en de Tweede Kamerfractie van de SP organiseerden op 25 januari het Moed-debat 'Komt er oorlog in Iran?' Het is vernoemd naar de locatie: SP-partijkantoor De Moed. Het debat werd ingeleid door drie experts. Kees van der Pijl, hoogleraar Internationale betrekkingen in Sussex, beargumenteerde dat de stationering van Nederlandse Patriot-raketten in Turkije gezien kan worden als een voorbereiding op een aanval op Iran. Al twee keer eerder vormde plaatsing van Patriots de inleiding tot een oorlog: in 1991 in Koeweit en in 2004 in Irak. Voormalig generaal Kees Homan, van Instituut Clingendael, ging in op de strategische kanten van een conflict tussen Israël en Iran. Gilles Plug, directeur Noord-Afrika en Midden-Oosten bij het ministerie van Buitenlandse Zaken, legde uit dat het niet de bedoeling is dat het 'dossier kernwapens' het 'dossier mensenrechten' overschaduwde, maar dat niet ontkend kan worden dat het regime de sancties afwentelt op de bevolking.

foto SP Archief

Na de inleidingen ging de zaal in debat met een panel (foto) met SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel, hoogleraar Kernfysica Nasser Kalantar en Pejman Salim van Iranian Progressive Youth. Salim benadrukte dat sancties noch onderhandelingen helpen; wat wel werkt is steun aan Iraniërs die strijden voor democratie. Van Bommel beaamde dat en zag grote overeenkomsten met Irak vóór de oorlog daar, waar sancties ook niet hielpen. Kalantar stelde dat de sancties voor de

bevolking eigenlijk al een oorlogssituatie betekenen. Hij vertelde over zijn moeder, die in Iran woont. Zij heeft zeer dringend medicijnen nodig. De prijzen zijn verviervoudigd en geld overmaken naar zijn moeder is onmogelijk vanwege de sancties. Kalantar ziet dat zijn moeder, ondanks dat zij kritisch is op het regime, onder deze omstandigheden langzaam gevoelig wordt voor het argument dat Iran kernwapens nodig heeft.

> 'NEDERLANDS EU-REFERENDUM'

De Britse premier Cameron hield op 23 januari een speech over zijn visie op de Europese Unie. Daarin kondigde hij een referendum aan over een mogelijk vertrek van Groot-Brittannië uit de EU. Premier Rutte moet volgens SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel een voorbeeld nemen aan zijn Britse ambtsgenoot en ook een referendum organiseren over de toekomst van de Europese Unie. 'Niet over het lidmaatschap, maar wel over de stappen richting een federaal Europa die nu worden gezet. De huidige koers is niet

onvermijdelijk en de regering dient Nederland een keuze voor te leggen. In heel Europa heerst onvrede onder de bevolking over een Brusselse bureaucratie die de welvaart in sneltreinvaart afbreekt.' Rutte en Cameron moeten volgens Van Bommel samen optrekken in de wens bevoegdheden terug te halen en de positie van nationale parlementen te versterken. 'In zijn speech noemde Cameron verschillende gebieden waarop hij mogelijk bevoegdheden terug wil van de EU, zoals arbeidswetgeving, milieu en

criminaliteitsbestrijding. Dat zijn niet gebieden waarop de SP meteen minder Europees wil samenwerken, maar dat neemt de mogelijkheden voor Nederland niet weg om samen met Cameron op te trekken. De Nederlandse regering heeft ook afgesproken voorstellen te doen om bevoegdheden terug te halen uit Brussel. Daarover moet ze snel duidelijkheid geven nu Cameron de discussie daarover heeft geopend. De ontwikkeling van een steeds groeiende Brusselse bureaucratie moet worden gestopt.'

> 'PROBEREN ER ÉÉN GEHEEL VAN TE MAKEN'

Begin 2012 kwamen SP-leden uit de Utrechtse gemeente Stichtse Vecht voor het eerst bij elkaar om te bouwen aan een eigen afdeling. Krap een jaar later is het gelukt, de status 'afdeling in oprichting' is bereikt. Binnen de twaalf zeer uiteenlopende kernen van de fusiegemeente Stichtse Vecht speelt niet alleen een kloof tussen arm en rijk, maar bijvoorbeeld ook tussen oorspronkelijke bewoners en 'import uit Amsterdam'. In de ene kern zijn al flink wat mensen lid van de SP, in een andere kern nog niemand. 'We proberen daar binnen onze groep een geheel van te

maken,' vertelt Gerard Bosman die vorig jaar met twee anderen het initiatief nam om de SP-leden bij elkaar te roepen. 'Elk heeft een derde van onze 110 leden gebeld. Het viel best mee hoeveel avonden dat kostte en het was leuk en leerzaam om te doen. Op de eerste vergadering waren twintig mensen, zo is de bal gaan rollen. We zijn vervolgens begonnen met het verspreiden van flyers voor onze Hulpdienst.' Sindsdien komen er iedere maand verzoeken binnen bij de Hulpdienst en zijn er diverse acties gevoerd. Zo is de sluiting van een bibliotheekfiliaal voorkomen en is dankzij

OP NAAR DE
200
AFDELINGEN!

de SP-actie rekening gehouden met omwonenden bij de bouw van een appartementencomplex met supermarkt. Bosman: 'De invoering van betaald parkeren is bijvoorbeeld voorkomen. Nu bereiden we acties rondom de leegstand van bedrijfspanden voor. Ook zoeken we uit wat alle zorgbezuinigingen voor onze inwoners en instellingen gaan betekenen en mobiliseren we hen.'

foto SP Archief

Fabiola tijdens de Roze Zaterdag in Haarlem, juli 2012.

> AFSCHEID VAN TWEE KONINGINNEN

In de laatste week van januari zijn twee bijzondere mensen overleden. De SP neemt afscheid van de twee, die elk op hun eigen manier een koningin waren.

Fabiola, 1946-2013

In Amsterdam overleed op 66-jarige leeftijd Peter van Linden, beter bekend als levend kunstwerk Fabiola. Hij nam deze naam aan toen iemand hem complimenteerde dat hij er als een koningin bij liep; Fabiola is koningin van België, het land waar Peter opgroeide. Nelly Duijndam, fractievoorzitter van de SP-fractie in Amsterdam-centrum kende Fabiola goed en sprak op de herdenkingsbijeenkomst op 1 februari: 'Fabiola was al jaren actief lid van de SP. Dit is niet zo verwonderlijk gezien zijn activisme, zoals zijn strijd voor dak- en thuislozen. Fabiola gaf kleur aan het roze netwerk van de SP, Rood voor Roze. Niet te beroerd om flyers uit te delen maar natuurlijk het meest in zijn element tijdens parades, herdenkingen en demonstraties. En natuurlijk was hij prominent aanwezig bij de solidariteitsbijeenkomst voor homorech-

ten in Riga, georganiseerd door de SP samen met COC en Amnesty International. Ik sluit af met zijn woorden: "Dus mensen, strijdbaar blijven en opkomen tegen onrecht."'

Hennie Sneevliet, 1926-2013

In Rotterdam overleed in dezelfde week Hennie Sneevliet, een markant SP-lid dat altijd zeer bescheiden is gebleven. Hennie Sneevliet was ónze koningin. Toen de SP in 1994 in de Tweede Kamer kwam, begonnen we met de alternatieve Troonrede. De

foto SP Archief

Hennie Sneevliet in 1997 als Koningin van de alternatieve troonrede.

> DEBACLE LUCHTHAVEN TWENTE

Het debacle rond de Luchthaven Twente nadert zijn hoogtepunt. Een doorstart van het vliegveld is vanaf het begin door de SP als 'onhaalbaar, onnodig en ongewenst' beoordeeld. Toch zijn er, tegen het advies van experts in, miljoenen in het project gestoken door de provincie Overijssel en de gemeente Enschede. De Twentse Courant Tubantia onthulde afgelopen maand nog een analyse van Schiphol uit 2009, waaruit blijkt dat toen al duidelijk was dat de exploitatie van Luchthaven Twente onhaalbaar is. Frank Futselaar, SP-fractievoorzitter in Overijssel: 'Het schokkende is

niet zozeer dat de analyse negatief uitviel, want er is een hele stapel negatieve adviezen door Gedeputeerde Staten genegeerd. Maar als zij op de hoogte waren van dit rapport en bewust informatie hebben achtergehouden voor de Staten, hebben ze een probleem.' Wat de SP betreft hebben Gedeputeerde Staten overigens sowieso een probleem. In december werd namelijk ook duidelijk dat geen enkele marktpartij een bod heeft willen doen in de aanbesteding van de luchthaven. Futselaar: 'Het lijkt onwaarschijnlijk dat het project nog voortgang kan vinden. Dit zal grote

Troonrede in de Ridderzaal was voor een uitverkoren gezelschap. Die van de SP was voor de overige 99 procent van de Nederlanders die niet in de Ridderzaal mochten, terwijl het daar nou juist wel over hun belangen zou moeten gaan. Hennie Sneevliet werd onze koningin. Ineke Palm, bestuurslid van de afdeling Rotterdam: 'Zij deed dat voortreffelijk. De waardigheid waarmee zij in een oude koets aankwam – ze was erg zenuwachtig maar ook weer erg verguld in een koets te mogen aankomen – en vervolgens de boodschap van het volk voorlas, was onovertroffen. Heel rustig, met veel talent, droeg zij het ambt uit.' Op 1 mei 1999 kreeg zij de gouden tomaat opgespeld door Agnes Kant. Hennie was actief bij de ouderengroep 'de Grijsse Roodstaarten' in Rotterdam, die hard actievoeren niet schuwde; zo wilden ze met een aantal ouderen op de rails gaan liggen om de RET in beweging te krijgen in een actie rondom niet-functionerende roltrappen. Palm: 'Hennie was een lief mens waar je altijd op kon rekenen. Jarenlang was ze vrijwilliger bij de landelijke en plaatselijke vouwploeg, een vrijwilliger waar je 100 procent op kon rekenen. Zoals haar familie aangeeft: "Heel bijzonder, heel gewoon, gewoon een bijzondere vrouw."

OVER DE MUUR

Er moet in Nederland een serieus politiek debat komen over de muur die Israël bouwt op deels Palestijns grondgebied. Dat vinden de 65.000 ondertekenaars van een door de SP gesteunde petitie van het burgerinitiatief Sloop de Muur. Oud-premier Dries van Agt bood de petitie aan op 22 januari aan de vaste Kamercommissie Buitenlandse Zaken, waarvan SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel deel uitmaakt. Al in 2004 concludeerde het Internationaal Gerechtshof dat de bouw van de muur illegaal is en vrede tussen Israël en Palestina in de weg staat. Van Bommel: 'Nederland en de EU hebben daarop hun zorgen geuit aan het adres van Israël, het is tijd dat er op die woorden daden volgen.'

Op de muur worden regelmatig protestleuzen en schilderijen aangebracht, waaronder deze van de Britse graffitikunstenaar Banksy.

Hanneke Jagersma voor de ingang van het SP-afdelingspand in Groningen.

HANNEKE JAGERSMA WAS 'DE ENIGE COMMUNISTISCHE BURGEMEESTER'

'IK WEIGERDE BEDRIJVEN TE OPENEN, ZELFS VAN KLEINE MIDDENSTANDERS'

De eerste en enige CPN-burgemeester van Nederland, Hanneke Jagersma, heeft zich na twintig partijloze jaren aangesloten bij de SP. Als burgemeester koos zij heel bewust voor politiek van onderop, een thema dat haar via vrijwilligerswerk uiteindelijk bij de SP bracht. 'Als een andere burgemeester zijn tijd vooral aan directeuren besteedt, stelt niemand kritische vragen.'

‘Ik vond mezelf te genuanceerd om echt partij te kiezen’

BIJ BINNENKOMST in het SP-afdelingspand in Groningen begint Hanneke Jagersma meteen over de gaswinning-onrust in Groningen. Op dat moment is overal in het nieuws dat minister Kamp de noordelijke provincies bezoekt om te spreken over de aardbevingen die de gaswinning veroorzaakt. Jagersma: ‘Ik heb destijds nog actie gevoerd rondom die gasboringen. In de jaren zestig werd ermee begonnen. Al snel bleek dat de grote bedrijven Shell en Esso er enorme winsten mee maakten, terwijl de gevolgen voor de bevolking waren. Nu wordt naar een schamel schadefondsje van 100 miljoen verwezen, terwijl duidelijk wordt dat de aardbevingen in sterkte gaan toenemen en mogelijk zelfs doden zullen opleveren. En ondertussen blijven de private winsten stromen. Wij wezen daar toen al op. Al krijg ik op dit soort punten niet graag gelijk.’

› **Met ‘wij’ bedoel je de CPN (Communistische Partij Nederland); je was in 1982 de eerste – en achteraf laatste – CPN-burgemeester. Dat was in de nu gefuseerde Oost-Groningse gemeente Beerta. Hoe kijk je terug op die tijd?**

‘Ik heb nog eens interviews uit die tijd teruggelezen; ik merk dat ik er nu met meer afstand naar kan kijken. Je wordt je veel bewuster van de bijzonderheden van die tijd.’

› **Wat is er nu zo anders dan toen?**

‘Nou, in die interviews van toen moest ik heel vaak uitleggen wat ik als CPN-burgemeester ging doen. Ik zei dan steevast dat ik een burgemeester van de gewone mensen wilde zijn. Die manier van spreken is nu veel

normaler geworden. Maar toen was het heel bijzonder om dat te zeggen. En nog bijzonderder om het ook nog te doen. Ik vond dat toen heel erg belangrijk, stelde dat centraal in mijn burgemeesterschap. Ik was dan ook wel heel streng in de leer. Ik weigerde bedrijven te openen; zelfs van kleine middenstanders. Ik vond dat die al genoeg aandacht kregen van burgemeesters.’

› **Maar je bent toch burgemeester van iedereen?**

‘Ja, die vraag werd me toen ook gesteld. Maar je moet wel eerlijk zijn. Ik kan mijn tijd en energie maar één keer besteden. In de praktijk komt het er al gauw op neer dat je als burgemeester vooral met directieuren van organisaties en het bedrijfsleven te maken krijgt. Dat gebeurt dan onder de noemer ‘het is voor de mensen’. Ik wilde dat echt omkeren; en maakte dus tijd vrij voor de gewone mensen door geen tijd te maken voor directieuren en ondernemers. Ik organiseerde spreekuren, zodat het bestuur beter wist wat er leefde. Ik deed mee aan acties van mensen, bijvoorbeeld over huisvesting en de gasprijzen.’

› **Een politiek herkenbare burgemeester dus?**

‘Ja, en dat vind ik nogal logisch. Als een andere burgemeester zijn tijd vooral aan directieuren besteedt, stelt niemand kritische vragen. Als die het belang van bedrijven stelt boven dat van de bewoners, onder het mom ‘in het belang van de gemeente’, is dat ook een politieke keuze. Wij riepen onszelf uit tot kernwapenvrije gemeente. Dat werd landelijk heel slecht gevonden

maar de hele gemeenteraad, inclusief de VVD, steunde dat. Beerta was gewoon een heel linkse gemeente.’

› **Hoe was het mogelijk dat er midden in de Koude Oorlog een communist tot burgemeester werd benoemd door de minister?**

‘Je moet je realiseren dat de houding tegenover de CPN aan het veranderen was. Vlak na de Tweede Wereldoorlog was de CPN gesloten – heel begrijpelijk als je weet dat tijdens de oorlog 80 procent van het partij kader vermoord is. Onder invloed van de jaren zestig en door een toevloed van jonge mensen werd de CPN opener. Het optreden van de Tweede Kamerfractie maakte verder dat men wel begon in te zien dat de loyaliteit van de CPN niet in de Sovjet-Unie lag en dat de partij bij de Nederlandse democratie hoorde. De Tweede Kamerfractie daagde de regering uit om dan ook een CPN-burgemeester te benoemen. En dat is gebeurd. Maar de tegenstand bleef. De Commissaris van de Koningin in Groningen, VVD’er Vonhoff, vond het niks. Toen ik met zwangerschapsverlof ging, werd als vervanger niet zoals gewoonlijk de locoburgemeester benoemd, want dat was ook een CPN’er. Nee, onze huidige VVD-minister van Justitie Opstelten werd ingevlogen; om even de verhoudingen duidelijk te maken. Toen de gemeente in 1990 fuseerde, stuurde Vonhoff me een foldertje van een outplacement-bureau, oftewel: denk maar niet dat je weer kunt solliciteren.’

› **Kan een burgemeester wat veranderen?**

‘Je moet het niet overschatten. De symboliek is wel belangrijk. Ik krijg nu nog reacties

‘Vrijwilligerswerk misbruiken maakt me enorm kwaad’

van mensen over mijn burgemeesterschap toen. Bijvoorbeeld een vrouw die zich in haar carrière gesterkt voelde omdat ik een vrouwelijke burgemeester was. Iets anders is dat je in die tijd in Duitsland Berufsverboden had: mensen met al te linkse sympathieën konden worden uitgesloten van ambtenarenfuncties, en in die tijd werd nog heel veel door ambtenaren gedaan; openbaar vervoer, leraren natuurlijk, en waren er dus heel wat beroepen verboden voor communisten. Als burgemeester van een grensgemeente moest je regelmatig overleggen met Duitse collega's en ambtenaren. Ik weet zeker dat er wat veranderde toen die Duitsers gewoon met een communistische burgemeester aan tafel zaten, waar gewoon zaken mee te doen was. Kortom, de symbolische functie van burgemeester is belangrijker dan wat je zelf inbrengt of wat je concreet kunt doen.'

› Het einde van je burgemeesterschap viel samen met het einde van de CPN.

'Ja, we gingen toen op in GroenLinks. Nou ja niet 'we', want ik ging niet mee. Het voelde al meteen als een links-liberale partij. De basis werd al meteen veronachtzaamd. De waarde van mensen organiseren en actievoeren werd niet ingezien. Dus toen werd ik partijloos. Ik heb een tijd lang gedacht dat je jong moet zijn om echt voor een partij te kunnen kiezen. Wel altijd SP gestemd, maar ik vond mezelf te genuanceerd om echt partij te kiezen. Maar dat klopte ook niet. Ik heb sindsdien twintig jaar bij vrijwilligersorganisatie Humanitas gewerkt. Dat werk laat me juist weer zien dat de omstandigheden – de politieke omstandigheden – van groot belang zijn voor vrijwilligerswerk. Dus echt kiezen en lid worden voelde weer veel meer als noodzaak.'

› Wat doe je bij Humanitas?

'Humanitas is een grote vrijwilligersorganisatie die zich vooral met zorg en welzijn be-

zighoudt. Ik ben een paar jaar lang manager geweest, of noem het directeur. Ik heb net een demotie gehad en ben nu consulent.'

› Ah, de droom van Capgemini dus, later in je carrière inleveren!

Lachend: 'Behalve dan dat ik geen loon inlever; en het is op mijn eigen verzoek. Ik zit nu een paar jaar voor mijn pensioen. Als directeur maak je plannen over een langere periode. Ik vond het niet goed dat ik plannen maak waar ik zelf de gevolgen niet van meemaak. Ik ben uiteindelijk van baan geruild met een collega. Ik zit nu op een vertrouwd onderwerp: 'oud en redzaam'. Ouderen dus.'

› Met dat onderwerp is je carrière ook begonnen.

'Ja, in de jaren zeventig ben ik naar Oost-Groningen toegegaan om ouderenwerk te doen. We zijn toen begonnen met de gedachte dat ouderen niet per se op hun vijfenzestigste naar het verzorgingshuis moeten. Ik heb daar veel van geleerd. Het was een strijdbare bevolking, strijdbare ouderen. Ik herinner me uitgebreide discussies in het ouderenkoor of ze wel 'Piet Hein' moesten zingen; dat was immers een imperialistische moordenaar. Nu help ik samen met de vrijwilligers oudere mensen redzamer te maken. De cirkel is rond.'

› Is er veel veranderd in de zorg voor ouderenwelzijn?

'Vooral het uitgangspunt is erg anders. In de jaren zeventig zeiden wij eigenlijk: "U heeft jarenlang hard gewerkt. Gaat u maar uitrusten na uw vijfenzestigste. Het is nu onze beurt om voor u te zorgen." Daar moet je nu niet mee aankomen. Gelukkig nemen wij ouderen nu veel serieuzer. Zij staan nog midden in het leven en spelen zelf een belangrijke rol in de samenleving.'

› Jij zelf ook.

'Ja, ik ben ook zestigplusser. Ik hoorde mezelf net al zeggen: vroeger dit, vroeger dat.' Lachend: 'Ik wil geen doelgroep zijn! Maar serieus, ik krijg langzaam weer meer tijd en ik wil na mijn pensioen niet stilzitten. Vandaar ook dat ik lid ben geworden van de SP. De verandering-van-onderop-aanpak van de partij vind ik erg belangrijk, dat is een thema in mijn leven. Ik moet nog wel even Jannie Visscher noemen, de SP-wethouder in Groningen. Zij heeft mij over de streep getrokken om lid te worden. Schrijf maar op: zij is fantastisch. Ik heb sowieso veel respect voor SP-politici. De afdrachtregeling maakt dat die betrouwbaar zijn; ze zitten er echt niet voor hun eigen gewin. En dan in deze tijd politicus zijn. Als ik kijk hoe media, websites op het internet en twitteraars overal bovenop zitten, dan weet ik dat ik het nu als burgemeester niet lang had volgehouden. Maar als actief lid ben ik zeer gemotiveerd. Ik maak me enorm kwaad over de plannen om mensen in de bijstand verplicht vrijwilligerswerk te laten doen. Eerst de thuiszorgwerkers ontslaan en dan gratis krachten inzetten. Belachelijk. Kijk, vroeger werd ik heel boos toen ik zag dat mensen die de Tafeltje-dek-je-maaltijdservice voor ouderen verzorgden niet betaald werden. Tot ik ontdekte dat dat vaak ook gepensioneerd zijn, die het sociale contact wat het oplevert juist heerlijk vinden. Van vrijwilligerswerk wordt iedereen beter. Maar vrijwilligerswerk misbruiken, of eigenlijk: dwangarbeid vrijwilligerswerk noemen, roept bij mij op zijn zachtst gezegd heel veel strijdbaarheid op.' ●

tekst en foto Diederik Olders

DENNIS LEEST

WIE: Dennis de Jong (1955), SP-Europarlementariër

LEEST: Europa in de praktijk, tien brochures van comité Ander Europa (steeds in samenwerking met een in het thema gespecialiseerde maatschappelijke organisatie). De thema's zijn: Europa en democratie, financiële markten, energievoorziening, klimaatbeheersing, de crisis, wapenhandel, hoger onderwijs, sociaal beleid, ontwikkelingslanden en Palestina.

'MARK RUTTE ZAL ER NIET VEEL AAN VINDEN'

› Wat heb je gelezen?

'Tien boekjes van zo'n vijftig pagina's met de geschiedenis van Europese thema's en een analyse wat er nu aan de hand is, welke rol Europa daarin speelt, en welke rol Europa ook zou kunnen spelen. Uit de boekjes blijkt heel duidelijk hoe grote bedrijven de afgelopen twintig jaar het Europese beleid hebben beïnvloed. Een mooi initiatief van het comité Ander Europa, met terechte subsidie van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Van mij mogen er zo nog wat boekjes bij komen, bijvoorbeeld over de gevolgen van Europa voor ons openbaar vervoer.'

› Aan wie zou je deze boekjes aanraden?

'Het is geen eerste inleiding in hoe Europa werkt, daar zijn de boekjes veel te gedetailleerd voor. Als je specifiek geïnteresseerd bent in de thema's is het wel een absolute aanrader. De boekjes geven veel en kritische achtergrondinformatie bij elk thema, dragen alternatieven aan en verwijzen naar maatschappelijke organisaties die op het thema actief zijn. Afdelingen die een bijeenkomst willen organiseren over bijvoorbeeld Europa en sociaal beleid, raad ik aan het boekje over dat thema te lezen, want het is een heel goede basis voor discussie. Ik ben het niet

met alles helemaal eens, tegelijk hebben de boekjes mij ook weer nieuwe inzichten opgeleverd.'

› Wat waren die nieuwe inzichten?

'De vernieuwende analyse in 'Europa en sociaal beleid' dat de welvaartsstaat zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld tot een strafstaat. De focus ligt niet meer op het helpen van mensen met het opbouwen van hun leven, maar op het straffen van mensen die de uitkering ten onrechte gebruiken. Ook de vergelijking in 'Europa en de ontwikkelingslanden' tussen ontwikkelingslanden in de jaren zeventig en tachtig en Zuid-Europa nu, vond ik een *eyeopener*. Hoe banken misbruik maken van dat soort landen. Eerst worden hen goedkope leningen opgedrongen. Makkelijk geld wordt makkelijk uitgegeven, waardoor het uiteindelijk misgaat. Dan slaan de banken terug met hoge risicopremies en komen de landen door stijgende rentetarieven nog verder in de problemen. Ze worden volledig afhankelijk van leningen, waarna ze door de internationale gemeenschap gedwongen worden om de lonen omlaag te

gooien en het overheidsapparaat in te krimpen. Wat je vroeger buiten Europa zag, zie je nu in Zuid-Europa. Dat belooft nog wat voor de rest van Europa.'

› Wie zal deze boekjes absoluut niet willen lezen?

'Mark Rutte zal er niet veel aan vinden. Gelukkig maar, zou ik zeggen. In deze boekjes wordt precies blootgelegd hoe het neoliberalisme functioneert en hoeveel invloed deze ideologie sinds twintig jaar heeft. Neoliberalen ontkennen dat graag, maar uit deze boekjes blijkt dat ze flink hebben huisgehouden, en dat beleid wordt aangevallen.' •

tekst Jola van Dijk

 De Reeks 'Europa in de praktijk' is gratis te downloaden of voor € 2,- per brochure te bestellen op www.andereuropa.org

Hoofdkantoor van Deutsche Bank in Frankfurt.

foto focus/Hollandse Hoogte ©

DE FINANCIËLE COUNTDOWN

TOP TIEN VAN HET GROTE GELD

tekst Rob Janssen

De financiële crisis heeft velen de ogen geopend. Adembenemend was en is het gemak waarmee honderden miljarden euro's en dollars tussen banken, fondsen, aandeelhouders en overheden heen en weer zijn geschoven. Onverantwoord, bizar, compleet geschift? Het oordeel is aan u, want op de een of andere manier bent u altijd de sigaar. Als belastingbetaler, werknemer, huizenbezitter of consument. De Tribune zet tien van de meest opzienbarende schaamteloosheden uit de internationale financiële wereld op een rijtje. De countdown loopt.

ABN Amro: de bank is duur betaald

Wie voorheen over nationalisering van banken sprak, riskeerde bijkans opsluiting als staatsgevaarlijke communist. Het kan verkeren. Tussen september 2008 en januari 2009 pompte de Nederlandse overheid tientallen miljarden in het bankwezen; de Nederlandse delen van Fortis en ABN Amro werden met een injectie van 16,8 miljard euro genationaliseerd. Te veel, oordeelde vorig jaar de commissie-De Wit, die tevens vraagtekens stelde bij de miljardensteun aan ING. Bovendien is de Tweede Kamer voortdurend te laat en onvolledig geïnformeerd, aldus De Wit. Werd lange tijd nog beweerd dat de bankenredding door de staat uiteindelijk geld zou opleveren – vorige maand kwam minister van Financiën Dijsselbloem met de mededeling dat de operatie alsnog geld kost. Volgens Dijsselbloem is de rente over de miljarden waarmee destijds de Nederlandse banken werden gesteund – en waarvoor de staat dus de kapitaalmarkt op moest – hoger dan de dividenden die Nederland als aandeelhouder ontvangt. SNS Reaal is begin februari genationaliseerd. Zal de rekening weer bij de belastingbetaler terecht komen?

Het gemak en de nonchalance waarmee de regering destijds, grotendeels buiten de Kamer om, 16,8 miljard 'regelde' voor ABN Amro is schrijnend. Naar verluidt is 5 miljard aan kapitaaltekort simpelweg over het hoofd gezien. Daarvoor mogen we nu met ons allen op de blaren zitten.

Een demonstrant bezet met anderen een *bad bank* in Barcelona.

De *bad bank*: alleen de naam al

In een 'slechte bank' worden gevaarlijke, sterk in waarde gekelderde investeringen van banken ondergebracht. Vaak gaat het om investeringen in vastgoed. De vorming van een 'bad bank' geschiedt in de regel onder beheer van de nationale overheid, als laatste redmiddel om in nood verkerende banken te redden. Het kan zijn dat de staat daarmee in één klap een grote speler op de vastgoedmarkt wordt. Zo werd Ierland drie jaar geleden door het voor zo'n 30 miljard euro opkopen van slechte leningen feitelijk de grootste makelaar ter wereld.

Maar er zit een addertje onder het gras, en niet zo'n kleintje ook. In plaats van dat alle activiteiten van de bank(en) worden bekeken, worden in de regel alleen de giftige investeringen in de bad bank ondergebracht. De gezonde delen blijven ongemoeid en daarmee kan de bank dus gewoon doorgaan. Om kort te gaan: de aandeelhouders zijn tevreden en de overheid blijft met de rotzooi zitten.

Beplak een Volkswagenbusje met de tekst 'Cocaine-smokkel bv' en ga bij de Belgische of Duitse grens een middagje op en neer rijden. Dat wekt waarschijnlijk evenveel achterdocht als in crisistijd iets verzinnen als een 'bad bank'. En terecht.

Sprinkhanen: de plaag van de economie

De ellende van een sprinkhanenplaag is dat de beestjes een groene weide compleet leegvreten en weer verder trekken, zonder om te kijken naar de woestijnen die ze achterlaten. Geen wonder dat private-equity-investeerdere en hedgefondsen vaak sprinkhanen worden genoemd. Private-equityfirma's, zoals het Britse Apax of het Amerikaanse KKR, steken kapitaal in bedrijven in de hoop het betreffende bedrijf, of delen daarvan, later met winst weer te kunnen doorverkopen. In de regel dwingen ze saneringen af, die vaak neerkomen op het wegsnijden van complete bedrijfsdelen of het opleggen van harde prestatie- of looneisen aan de werknemers. Het bedrijf wordt daarbij volgepropt met schulden en voor bijvoorbeeld investeringen is dan maar al te vaak geen geld meer. Bovendien – helemaal erg – was het tot voor kort ook nog zo dat het private-equityfonds, op papier immers een fiscale eenheid met het overgenomen bedrijf, de torenhoge rente op de schulden van het bedrijf kon verrekenen met de winst. Gevolg: de winst smolt weg als sneeuw voor de zon en de staat liep een schat aan winstbelasting mis. Feitelijk subsidieerde de Nederlandse fiscus zo het leegroven van ondernemingen. Op aandringen van de SP-Kamerfractie zijn de mogelijkheden daartoe vorig jaar overigens beperkt.

Dan de zogenaamde hedgefondsen. Hun werkwijze is te vergelijken met die van private equity, maar zij opereren via de beurs en zijn gericht op rendement op zeer korte termijn. Bovendien kunnen hedgefondsen met het op- dan wel verkopen van aandelen van andere bedrijven de beurswaarde van een compleet marktsegment sturen.

De sprinkhanen van de economie opereren simpel maar doeltreffend. Iedereen lijkt geld te verdienen aan hun handel en wandel: in de eerste plaats zichzelf, maar ook kredietverstrekkers, juristen, aandeelhouders en menig CEO bij het overgenomen bedrijf. Iedereen, behalve de werknemers en de Staat.

De Ceteco-affaire: djà vu

Groot was de verontwaardiging toen in 1999 aan het licht kwam dat de provincie Zuid-Holland op eigen houtje en met winst oogmerk kwistig was gaan bankieren met gemeenschapsgeld. Toen handelshuis Ceteco failliet dreigde te gaan bleek 'toevallig' dat de provincie tientallen miljoenen gulden aan die firma had uitgeleend. Stiekem en opzettelijk buiten Provinciale Staten om nota bene. Uiteindelijk zou het bankieren door Zuid-Holland bijna 50 miljoen gulden hebben gekost. Het toenmalige SP-Statenlid Fenna Vergeer zwengelde de zaak aan, met een landelijke discussie over de financiële rol van overheden als gevolg. De affaire leidde tot het aftreden van commissaris van de Koningin Leemhuis-Stout en enkele gedeputeerden, plus een rechtszaak tegen de kasgeldbeheerder van het provinciehuis.

Die 50 miljoen gulden klinkt anno 2013 bijna lief en onschuldig. Toch zagen we hier, ruim acht jaar voor het uitbreken van de financiële crisis, Nederlands openbaar bestuur flink de bocht uitvliegen op de markt van het grote geld. Geen unieke geschiedenis, gezien het latere Icesave-fiasco.

foto Hollandse Hoogte ©

Voormalig Commissaris van de Koningin Leemhuis-Stout (VVD).

De Duitse Landesbanken: één grote Krimi

Opgelet: we zijn aanbeland in het domein van de financiële nitwits, de luchtfietsers en de klaplopers. De Landesbanken zijn ooit opgericht als kredietinstuutje op deelstaatniveau om te proberen de regionale economie te stimuleren. Een jaar of tien geleden echter betraden ze ineens de markt van het grote en snelle geld. Zonder enig verstand van zaken en met vol risico doken ze in onder meer vastgoed- en scheepsbouwprojecten over de hele wereld. Transacties liepen vaak via dochterondernemingen op de Kaaiman-eilanden, Guernsey of Ierland, zodat noch de Duitse fiscus noch de toezichtsinstanties in de boeken konden kijken. De belastingbetaler stond garant, want de Landesbanken bleven eigendom van de deelstaten.

Natuurlijk ging het fout. HSH Nordbank (de bank van de deelstaten Hamburg en Sleeswijk-Holstein), BayernLB en Sachsen LB maakten het het bontst en stonden eind 2009 samen voor meer dan 250 miljard in het rood. Daarvoor liggen de deelstaten nu nog krom.

Daarnaast stonden de Landesbanken centraal in een lange reeks schandalen en affaires. Zo wordt aangenomen dat BayernLB veel te veel betaalde voor overname van de Oostenrijkse bank Hypo Alpe Adria, terwijl velen bovendien wisten dat die samenwerkte met Kroatische criminelen.

HSH Nordbank op haar beurt zou kritische medewerkers bespioneerd, geïntimideerd en bezoedeld hebben. Justitie heeft tal van excessen in onderzoek.

Financieel en moreel schandelijk wat hier allemaal op kosten van de belastingbetaler gebeurde. De handel en wandel van de Landesbanken heeft daarnaast een hoog Krimi-gehalte en dus ook een aanzienlijke amusementswaarde: goed voor een zesde plaats!

foto: Blanken/Hollanuse Hoogte ©

De dooie mus van Dexia

Beleggen kan riskant zijn en lenen kost geld. Hoe gevaarlijk is dan een combinatie daarvan: beleggen met geleend geld? 'Dankzij' de crisis weten we anno 2013 meer dan tien, vijftien jaar geleden...

Honderdduizenden zogenaamde 'aandelenlease-contracten' werden er destijds in Nederland verkocht, de meeste door Legio Lease, later Dexia. De namen van de producten waren veelbelovend. Wat dacht u van de 'Winstverdriedubbelaar', 'Sprintplan', of 'Feestplan'? Veelal middels telefonische(!) verkoop werden ze aan de man gebracht. De klant ging een lening aan en vervolgens werden daarmee effecten voor hem gekocht. Toen de aandelenkoersen kelderden, bleken veel klanten met een enorme schuld te zitten. Jarenlang zijn er rechtszaken gevoerd, met voor de gedupeerden over het algemeen maar matig succes.

Sommige klanten gaven aan niet eens te weten dat ze aan het leasen waren. Laat staan dat ze precies waren voorgelicht over de risico's en de valkuilen. Ook zou Legio Lease/Dexia een provisie-systeem gehanteerd hebben waarbij verkopers hoger beloofd werden naarmate de klant een hogere maandtermijn werd aangesmeerd. De Hoge Raad oordeelde in 2009 dat met name Dexia van tevoren onvoldoende had bekeken of klanten überhaupt over de financiële draagkracht beschikten om dergelijke avonturen aan te gaan, waarmee de 'bijzondere zorgplicht' van de banken werd geschonden.

De Dexia-toestanden herbergen al veel van wat later tijdens de mondiale crisis schering en inslag blijkt te zijn geweest: het blinde vertrouwen dat de bomen voor eeuwig de hemel in zouden groeien, de filosofie van 'hoe groter het risico, hoe hoger de beloning of bonus' en de meedogenloze manier waarop misbruik werd gemaakt van het vertrouwen van burgers. Bah!

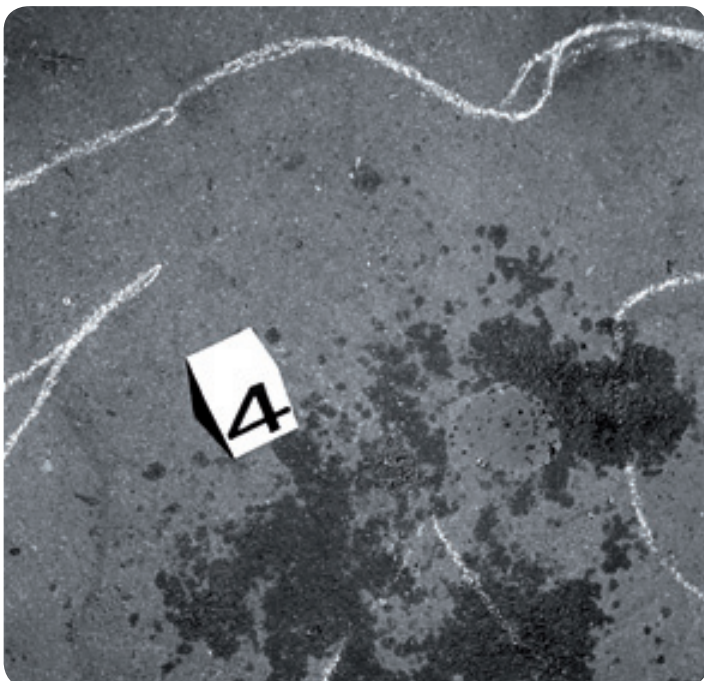

foto: Plainpicture.com ©

De mooie meneer met de laptop

Dat moet toch geweldig zijn. Zit je als gemeente diep in de schulden en dan komt een mooie meneer van een bank je vertellen dat hij je wil helpen. Op zijn laptop laat hij schitterende grafieken zien, waarin allemaal lijnen van links naar rechtsboven lopen. Je hoeft alleen maar zijn derivaten te kopen...

Zo moet het ongeveer gegaan zijn in Italië, waar ruim zeshonderd gemeenten met zo'n mooie meneer in zee gingen. Vaak ging het om een constructie waarbij de moordende rente op schulden werd weggezet in derivaten, die dan tot een lagere rente zouden moeten leiden. Jammer alleen dat er niet bij werd verteld dat derivaten een nare eigenschap hebben: ze kunnen in waarde dalen. Hetgeen tijdens de financiële crisis dus gebeurde. Volgens het Italiaanse ministerie van Financiën zouden overheden in totaal voor 36 miljard aan dergelijke derivaten gekocht hebben.

In december veroordeelde een rechter in Milaan JP Morgan Chase, UBS, Deutsche Bank en Depfa Bank voor dergelijke omgang met derivaten in deze Italiaanse metropool. Oplichterij van de overheid vond de rechter het. Met die uitspraak in de hand slijpen andere gemeenten inmiddels de messen.

In Duitsland bedienden zelfs de Landesbanken zich hier en daar van dit soort praktijken. Dat is helemaal fraai: de staat berooft de staat.

De manier waarop banken bereid waren om zonder blikken of blozen de overheid op te lichten is erg genoeg. Maar het roept tegelijkertijd de vraag op hoe diezelfde overheid zo stom kon zijn om een handtekening onder genoemde wurgcontracten te zetten. Dat is een fundamentele discussie waard en ook een hoge plek in deze Top 10.

Ratingbureaus: wiens brood men eet...

Ze hebben namen als Standard & Poor's, Moody's en Fitch en ze nemen zo'n beetje de hele wereld de maat. Kredietbeoordelaars (zie Tribune januari 2012) verhogen of verlagen de kredietwaardigheid van landen, sectoren, bedrijven en financiële producten. Bij de inschatting van risico's baseren banken en toezichthouders zich graag op het oordeel van de ratingbureaus. AAA ('triple A') staat bijvoorbeeld voor 'zeer betrouwbaar'. Dat ze er met hun ratings in het verleden vaak genoeg naast zaten is eigenlijk maar half zo erg als het feit dat ze door de banken betaald worden. Want dat betekent dat de ratingbureaus kunnen verkopen wat de banken jarenlang zo graag fel begeerden: groen licht voor gigantische risico's.

Eind 2011 verlaagde Standard & Poor's de status van de complete eurozone. Volgens sommigen omdat het bureau de eurolanden wilde aanzetten tot het doorvoeren van bezuinigingen. Daarbij zouden de banken gebaat zijn, omdat in dat geval de kans op terugbetaling van uitstaande leningen in met name Zuid-Europese landen groter is.

Het toekennen van lettertjes aan alles wat los en vast zit, is een tamelijk kinderachtig gedoe. Maar de kredietbeoordelaars hebben een immense invloed op de wereldeconomie. Daarom plek 3.

De financiële massa-vernietigingswapens

Residential Mortgage Back Securities, Credit Default Swap, Private Placement, Outperformance, Collateralized Debt Obligation... begrijpt u dat allemaal? Zo ja, bladert u dan maar meteen door naar het cryptogram op pagina 30 van deze Tribune. Zo nee, dan behoort u waarschijnlijk tot de overige 99,9 procent van de mensheid.

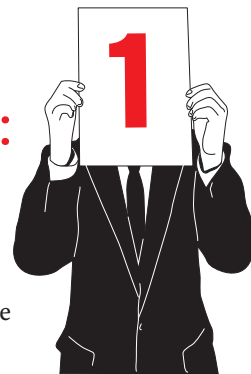
Genoemde termen zijn producten, instrumenten en regelingen op de financiële markten. Vaak begrepen 'brokers' en beurshandelaren zelf niet eens precies wat de producten inhielden. Niet zo vreemd dat de kleine particuliere belegger er in de regel weinig tot niets van snapt.

De bekendste en meest beruchte producten zijn de derivaten. Beleggingsgoeroe Warren Buffet noemde ze ooit 'financiële massavernietigingswapens' en woningcorporatie Vestia kwam onlangs in acute problemen door haar uiterst riskante derivatenportefeuille. Derivaten zijn beleggingsinstrumenten waarvan de waarde gekoppeld is aan de waarde van andere producten of effecten en de handel ermee kan het best worden vergeleken met het handelen in toekomstverwachtingen of het speculeren met risico's. In de verwachting dat onroerend goed in de VS alleen maar meer waard zou worden, gingen massa's investeerders in derivaten in 2008 het schip in. Het luidde het begin van de kredietcrisis in.

Het gemene van derivaten is dat je zelf geen belang (bijvoorbeeld aandelen of obligaties) in het eraan gekoppelde product hoeft te hebben om er geld aan te kunnen verdienen. Beleggers kunnen zich met behulp van een variant op een derivaat, de credit default swap (CDS), afdekken tegen risico's, bijvoorbeeld tegen een bankroet van Griekenland. In die zin kunnen beleggers belang hebben bij de ellende van een complete natie. Bekend is de metafoor van de verzekering tegen het afbranden van het huis van je buurman: als dat gebeurt gaat bij de belegger de vlag uit. En als de hele straat een soortgelijke CDS-contract heeft afgesloten, is de verzekeraar waarschijnlijk ook meteen failliet.

Het is schrijnend hoe weinig mensen de essentie doorgrondden van het product waar ze mee handelden. Bovendien behelst menig product de perverse prikkel om te verdienen aan andermans ondergang. De enorme schaal waarop met derivaten gehandeld wordt en de verstrekende gevolgen ervan rechtvaardigen deze hoge notering op plaats 2.

De grote winnaar: Deutsche Bank

In december 2012 rijdt een colonne politiebusjes naar het hoofdbureau van de Deutsche Bank in Frankfurt, een van de grootste geldhuizen ter wereld. Wat volgt is een grote razzia bij de bank. Vijf 'big shots' worden gearresteerd, justitie heeft ook de directie in het vizier. De verdenking luidt: zware belastingontduiking en het witwassen van geld. In de handel met CO₂-certificaten, via allerlei wazige buitenlandse firmaatjes en tussenpersonen, zou de bank bergen aan omzetbelasting ontdoken hebben.

Het is niet bepaald de eerste keer dat Deutsche Bank met justitie te maken heeft. Met name in de Verenigde Staten is de bank in verlegenheid gebracht door tal van processen en valt om de haverklap het woord 'schadevergoeding'. De bank wordt door velen gezien als een van de grote spelers van de subprime-zeepbel. Weekblad Der Spiegel beschreef hoe de bank in 2007 als een van de eerste de ramp zag aankomen en toen iets introduceerde wat te bizar voor woorden is: wedden tegen je eigen beleggingsportefeuille. In het kort: de bank kocht massaal waardeloze onroerendgoedpapieren op en verzekerde zich vervolgens tegen kredietuitval bij verzekeraar AIG. Laatstgenoemde doorzag het spel te laat, kwam mede daardoor in grote problemen en moest door de Amerikaanse overheid overreind worden gehouden. Deutsche Bank was de grote winnaar.

Nog zo'n briljant idee. De bank lanceerde ook een produkt, met de naam Kompass Life 3, dat letterlijk neerkomt op wedden op andermans dood. Hoe eerder iemand uit een bepaalde 'referentiegroep' sterft, hoe hoger de winst voor de belegger. Morbide? U zegt het maar.

Ook raakte Deutsche Bank in opspraak omdat ze een van de grootste raddraaiers zou zijn van de speculatie met voedsel. Middels derivaten werd met grove inzet op de voedselprijs gewed, hetgeen volgens velen de wereldvoedselprijzen de hoogte in dreef. Dit met rampzalige gevolgen voor consumenten en boeren in met name ontwikkelingslanden.

Weliswaar is het nog maar de vraag of Deutsche Bank daadwerkelijk veroordeeld gaat worden voor waar ze allemaal van beschuldigd wordt. Toch biedt het reilen en zeilen van deze bank een voortreffelijk inzicht in waartoe de financiële wereld kennelijk in staat én bereid is. Bedankt Deutsche Bank en gefeliciteerd met de eerste plaats in Tribunes top 10 van financiële schandalen! ●

tekst Rob Janssen

De februari-uitgave van Spanning, het blad van het wetenschappelijk bureau van de SP, zal een financiële special zijn met onder meer een interview met econoom Rens van Tilburg: 'De vier grote Nederlandse banken hebben nog steeds een groot financieringsvoordeel, omdat ze 'too big to fail' zijn. Deze 'verborgen subsidie' bedraagt jaarlijks tussen de 4 en 12 miljard euro.'

www.sp.nl/nieuws/spanning/

WAT IS ER LOOS MET HET MBO?

SCHOOLVOORBEELDEN

foto Archief ROOD

Leerlingen zijn het zat.

Het middelbaar beroepsonderwijs zit in de hoek waar de klappen vallen. Studenten klagen steen en been, docenten worden massaal ontslagen. Is het tijdperk van de onderwijsmolochs met tienduizenden studenten eindelijk voorbij?

› 'Een student elektrotechniek vertelde me dat het vak 'meten' geschrapt was omdat er geen geld was voor materiaal. Ik vroeg hem of hij dan nog wel z'n diploma kon halen. Dat wist hij ook niet. Intriest vind ik zo iets.' ROOD-voorzitter Lieke Smits vertelt dat Rotterdamse ROOD-jongeren maandenlang postten bij vier locaties van ROC Zadkine in Rotterdam. Ze spraken met talloze studenten over hoe zij het onderwijs daar ervaren. 'Sommigen lagen bijna dubbel als wij

vroegen of ze klachten hadden. "Klachten? Waar moeten we beginnen?", zeiden ze dan schaterlachend.'

Zat van Zadkine heet het rapport dat ROOD publiceerde over de situatie bij genoemde onderwijsinstelling. Het rapport maakt melding van een groot tekort aan docenten en lokalen, van studenten die ineens zestig euro moeten betalen om aan een verplichte toets deel te mogen nemen, van toiletten waar een varken z'n neus voor zou opha-

len, van de inzet van leerstof afkomstig van de basisschool, van docenten die van het bestuur nog niet het broodnodige lesmateriaal mogen bestellen en nog veel meer. En dan te bedenken dat ROC Zadkine, dat niet minder dan achttienduizend leerlingen moet opleiden, door een miljoenentekort nog flink moet doorbezuinigen. Bovenop de tweehonderdvijfzeventig banen die vorig jaar al geschrapt werden staan nog eens honderdvijftig voltijdbanen op de tocht en moet honderdduizend vierkante meter aan gebouwen verkocht worden, zo staat in het rapport te lezen.

Ernstig falen bestuur en toezicht

Wat is er toch aan de hand met ons middelbaar beroepsonderwijs? Steeds vaker

berichten de media over de gebrekkige kwaliteit van het onderwijs, over massale ontslagen van docenten en over anderzortige wantoestanden in het mbo. Als triest dieptepunt mag voorlopig de Amarantis Onderwijsgroep beschouwd worden. Ontstaan uit een aantal opeenvolgende fusies was Amarantis (actief in de regio's Amsterdam, Utrecht, Amersfoort en Almere) verantwoordelijk voor de opleiding van maar liefst dertigduizend studenten. De instelling voor mbo en voortgezet onderwijs kwam al snel in financieel zwaar weer terecht, maar het duurde lang voordat ingegrepen werd. Uiteindelijk is de onderwijsgroep opgesplitst en werd een onafhankelijk onderzoek ingesteld naar het ontstaan van het fiasco. Het onderzoek, dat onder meer ernstig falen van bestuur en toezicht blootlegde, is in december gepubliceerd door de *Commissie onderzoek financiële problematiek Amarantis*.

De Heerlense SP-wethouder Riet de Wit was lid van die commissie. 'Wat je bij Amarantis zag, was dat er onnodig veel geld in te dure gebouwen was gestoken en dat er veel te veel vierkante meters aan ruimte in bezit was. Dat is ten koste gegaan van de onderwijskwaliteit. Je kunt de mbo's en roc's zien als producten van hun tijd, te weten de jaren tachtig en negentig. Alles moest groter en bovendien concurrerend. Daardoor kreeg je een ander soort bestuurders. Bij Amarantis zag je dat het college van bestuur het onderwijsproces nauwelijks kende en zich opstelde als waren het topmanagers. Dat uitte zich bijvoorbeeld in dure lease-auto's, hoge salarissen en de vestiging op een toplocatie op de Amsterdamse Zuidas. En dat merkten de mensen in de klas natuurlijk. Niet dat het er op alle mbo's en roc's zo aan toegaat. Maar Amarantis was zó groot; het bestreek drie provincies! Hoe wil jij dan een goed beeld hebben van wat er in de afzonderlijke regio's speelt?'

'Niet de zonnekoningen, maar de mensen die het werk doen'

'Door de schaalvergroting en de fusies is de nadruk bij veel mbo-scholen, veel meer dan in het basis- en voortgezet onderwijs, op vastgoed en marktpositionering komen te liggen', zegt ook SP-Tweede Kamerlid Manja Smits. 'Daardoor is het onderwijs zelf naar de achtergrond gedrongen en leek met name bij de hele grote, gefuseerde scholen het feit dat jonge mensen van tussen de zestien en twintig jaar een vak moeten leren vaak nog maar bijzaak. Uit klachten die ik hoor, blijkt dat ook. Studenten zeggen: 'Ik krijg niet het onderwijs dat ik moet krijgen', terwijl

foto Michel de Groot/ Hollandse Hoogte ©

'Mbo's en roc's zijn producten van hun tijd: alles moest groter en concurrerend'

docenten laten weten: 'Ik kan niet de onderwijskwaliteit geven die nodig is.'

Manja Smits is onlangs een onderzoek gestart onder alle docenten in het mbo.

'Leerlingen klagen over de kwaliteit, terwijl docenten massaal worden ontslagen. Managers lijken de baas. Wij willen niet van de zonnekoningen weten wat ze vinden van hun scholen, maar van de mensen die het echte werk doen: de docenten voor de klas', aldus Smits. De enquête vraagt docenten naar allerlei zaken op het mbo. Zo wordt onder meer gevraagd naar de kwaliteit van het onderwijs, de mening over schaalvergroting, de rol van het management op de school, de positie van zorgleerlingen en de toekomst van het middelbaar onderwijs. Amper een dag na de start van de enquête op 25 januari waren er al honderd reacties binnen. Manja Smits snapt dat: 'Het leeft enorm. Al die docenten hebben de laatste tijd in de media veel kunnen lezen over de situatie op veel mbo's. Nu kunnen ze er eindelijk zelf wat over zeggen.'

Terug van weggeweest: de meao en de mts

Begin vorige maand kwam uit Rotterdam een opmerkelijk bericht. ROC Zadkine zou met het Albeda College willen fuseren en wel met het doel om de zaak vervolgens weer op te splitsen in zeven aparte vakopleidingen. Daardoor zouden twee oude onderwijstypen als de mts en de meao weer nieuw leven ingeblazen worden. Albedadirecteur Anja Gorsel in NRC Handelsblad:

'De beweging die we nu verkennen is een erkenning dat we te ver zijn doorgeschoten in de complexiteit van organisaties.' Oprecht voortschrijdend inzicht of de zoveelste 'onderwijsvernieuwing' in Nederland? ROOD-voorzitter Lieke Smits reageert voorzichtig positief op het plan. 'Dit zou een stap in de goede richting kunnen zijn. Vorig jaar wees ROOD-onderzoek uit dat een op de drie mbo'ers het idee heeft te weinig te leren om later z'n beroep goed uit te kunnen oefenen. Vakscholen kunnen een oplossing zijn voor dat grote probleem. Het opsplitsen van deze mega-mbo's zou dan ook goed nieuws kunnen zijn voor de studenten. Natuurlijk moet er bij het opsplitsen wel kritisch gekeken worden naar alle managementlagen bij deze mbo's, zodat daar meteen op bezuinigd kan worden.' De ROOD-voorzitter plaatst wel een kanttekening: 'Eigenlijk is het wel een beetje treurig dat het plan van de mbo's zelf moest komen en niet van de minister van Onderwijs.'

Riet de Wit: 'Als commissie hebben we ook gekeken naar de voorgeschiedenis van de Amarantis-perikelen. Dan kom je ook uit bij de rol van de politiek. Want het was de politiek die schaalvergroting en deregulering in het onderwijs in gang zette; het was de politiek die het zo wilde.' •

 De enquête is in te vullen op sp.nl/9z26zv

tekst Rob Janssen

LINKSVOOR **'HET ZIT IN MIJN AARD OM GELUKKIG TE ZIJN'**

Petroesjka Sterk (41) is afdelingsvoorzitter in Middelburg. Ze valt op door haar aanstekelijke enthousiasme. 'Ik wil zoveel mogelijk mensen motiveren om in actie te komen tegen de tweedeling in de samenleving.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› Wanneer werd je lid van de SP?

'In 2008. Ik woonde nog niet zo lang in Middelburg en het was me opgevallen dat hier weinig openbaar groen is. Terwijl dat heel belangrijk is, als recreatievoorziening voor kinderen en mensen die het niet breed hebben of slecht ter been zijn. In de lokale krant las ik dat de SP actie voerde voor een stadspark en ik werd meteen enthousiast. Ik ben erop afgestapt en werd al snel zelf actief.'

› Had je altijd al politieke ambities?

'Nee, helemaal niet. Voordat ik in Middelburg kwam wonen werkte ik met gehandicapte kinderen. Dat was echt mijn passie. Maar ik liep ook tegen misstanden aan. Soms kreeg ik er hoofdpijn van. Dan dacht ik: zóveel managers, maar op de werkvloer is niet eens geld voor een invalkracht! Toen ik bij de SP een leuke club gelijkgestemde mensen trof, wist ik dat het moment gekomen was om op een ander vlak aan de slag te gaan: in de politiek.'

› Wat zijn je hobby's?

'Ik kan van heel uiteenlopende dingen genieten, het zit in mijn aard om gelukkig te zijn. Voor live muziek kan je me bij wijze van spreken 's nachts wakker maken. Tuinieren vind ik ook heerlijk, ik word blij als de bollen opkomen.'

› Wat is je favoriete plek op de wereld?

'Het liefst struin ik ergens door de bossen, met bomen en bosschages die diepte en schuilplekken voor de dieren creëren. Ik hoef niet alles in één blik te overzien. Mijn favoriete plek hier op Walcheren is dan ook niet het strand, maar een reep bos achter de duinen.' •

> 'VOORLOPIG GEEN STEUN AAN FRANSE INTERVENTIE'

SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk (foto) is kritisch over Nederlandse steun aan de Franse invasie in Mali. 'De Nederlandse regering heeft al aan Frankrijk toegezegd om transportvliegtuigen beschikbaar te stellen. Deze vliegen vooralsnog niet naar Mali, maar mijn vragen daarover werden nauwelijks beantwoord. Wat zijn bijvoorbeeld de gevolgen voor de veiligheid van de ruim honderd Nederlanders in Mali, waarvan er een gegijzeld is? Zolang de regering geen duidelijkheid geeft, kan de SP geen steun verlenen aan de Franse interventie.'

Noord-Mali bezet door jihadistische strijders

Frankrijk is deze maand een militaire operatie in Mali begonnen op verzoek van de Malinese interim-regering en heeft daarbij de steun van de VN-Veiligheidsraad. Van Dijk: 'Na de val van de Libische dictator Khadaffi zijn verschillende rebellengroepen – waaronder aan Al Qaida gelieerde jihadististen – vanuit Libië naar Mali getrokken. Hun bezetting van Noord-Mali

was voor Frankrijk reden om in te grijpen. Van Dijk: 'President Hollande zei dat zijn leger niet vertrekt voordat Mali veilig is. Ik vrees dat een dergelijke doelstelling lastig uitvoerbaar is. Een langdurige, uitzichtloze strijd is niet uitgesloten. Bovendien zijn er veel neveneffecten, zoals de gewelddadige gijzeling in Algerije. Het is duidelijk dat de jihadististen een verwerpelijke ideologie aanhangen en dat we Afrika niet aan hen kunnen overlaten. Maar westerse troepen waren ook al betrokken bij de oorlog in Libië, waar deze invasie een gevolg van is. De strijd verplaatst zich steeds naar een andere plek en westers militair ingrijpen heeft daar de afgelopen decennia beslist geen einde aan gemaakt. De oorlogen in Irak en Afghanistan bewijzen eerder het tegendeel.'

Om het probleem werkelijk op te lossen, pleit Van Dijk voor het wegnemen van de voedingsbodemp. 'Die hangt samen met talloze factoren, zoals de mondiale ongelijkheid, het koloniale verleden, de aantrekkingskracht van religieus extremisme en de strijd om grondstoffen. Dat

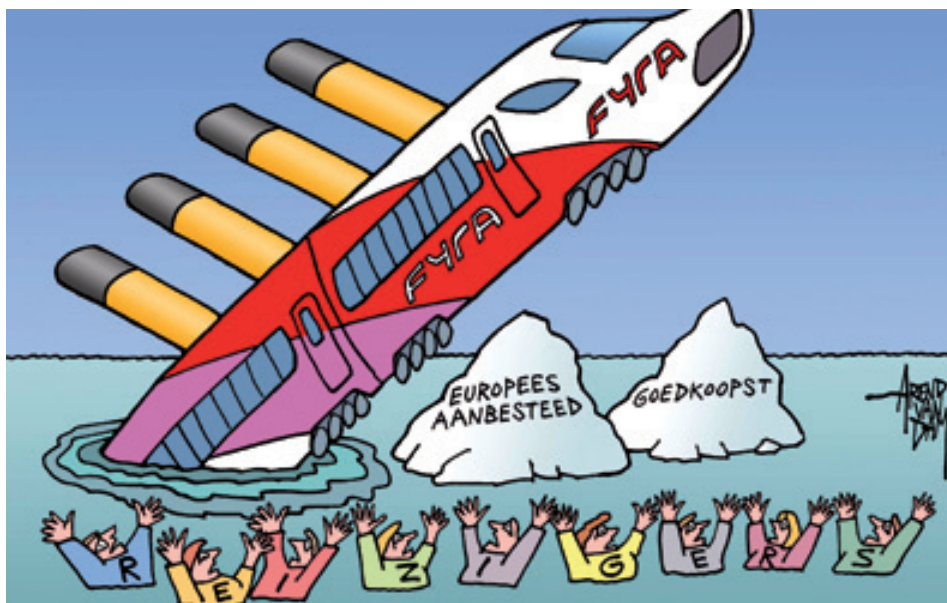

foto Bas Stoffelsen

vergt langdurige inspanningen en wordt niet door middel van een korte interventie beslecht. Bovendien bestrijken de jihadististen de hele Sahara, van West- tot Oost-Afrika. Als je dat al zou willen, kan zo'n enorm gebied onmogelijk militair gecontroleerd worden.' Nederland moet volgens Van Dijk aandringen op meer informatie over de doelstellingen voordat de Franse interventie gesteund kan worden. Daarnaast kan Nederland extra ontwikkelingshulp bieden. Bovenal moet alles gedaan worden om een diplomatieke oplossing te vinden voor het conflict, met behulp van landen in de regio.'

> FYRA: EEN SIMPELE TIJDELIJKE OPLOSSING

De parlementen van België en Nederland steken de koppen bij elkaar om de problemen op het Fyra-traject op te lossen. Dat is afgeproken tijdens de eerste gezamenlijke hoorzitting in januari in Brussel. SP-Kamerlid Paulus Jansen was erbij. Tijdens deze zogenaamde 'Benelux-raad' luidde een van de prangende vragen: 'Waarom wordt de Benelux-trein nu niet ingezet?' Na de komst van de Fyra in december werd deze grensoverschrijdende intercity (u weet wel; die geel-rode) immers letterlijk uitgerangeerd. 'Daarmee heeft de reiziger nu nog slechts de keuze tussen de nóg duurdere Thalys of het boemeltje tussen Roosendaal en Antwerpen', stelde Jansen op zijn weblog. Marc Deschmeemaeker, chef van de Belgische Spoorwegen, legde uit hoe dat zit: in het verdrag tussen Nederland en België is afgesproken dat er 32 hogesnelheidstreinen per dag tussen Nederland en België gaan rijden, twee per uur. Dat is een verdriedubbeling van de capaciteit aan snelle treinen. Eigenlijk is daar nog geen vraag naar. Als er behalve de Thalys en Fyra ook nog een gewone intercity blijft rijden, zuigt die de hogesnelheidstreinen leeg en ontstaan er extra verliezen.

Daarmee is voor Paulus Jansen de oplossingsrichting duidelijk. Op zijn weblog betoogt hij: breng voorlopig het aantal snelle treinen per dag terug tot zestien à twintig, nog steeds een flinke groei ten opzichte van de oude situatie. Ter vergelijking: tussen Brussel en Londen rijden momenteel slechts negen snelle treinen. Hierdoor ontstaat er weer ruimte

voor een grensoverschrijdende intercity, zonder reservering en tegen normale prijzen. De Fyra's die NS dan overhoudt kunnen – als ze niet retour afzender gaan – worden ingezet voor de uitbreiding van de binnenlandse diensten via het HSL-tracé, bijvoorbeeld op de lijnen Schiphol-Rotterdam-Breda-Eindhoven. Klaar is Kees!

PRIKBORD@SP.NL

75 MILJARD

Toen ik in de krant las dat de rijkste man ter wereld, Carlos Slim, een vermogen heeft van ruim 75 miljard dollar, sprong ik zowat uit mijn vel. Geen enkel mens is 75 miljard euro waard! Ook Griekse rijkkaards hebben zowat 500 miljard vastgezet op Zwitserse banken. Ik gun iedereen succes en rijkdom, maar is dit niet enorm overdreven? Nu zie je waar het geld naartoe gaat, terwijl anderen maar moeten zien hoe ze rond moeten komen. Het geldsysteem moet anders geregeld worden. Zulke rijke mensen mogen best meer doen om in de samenleving te investeren. Zorg bijvoorbeeld dat oude en zieke mensen en kinderen geholpen worden. Verbeter het onderwijs. Zorg ervoor dat iedereen fatsoenlijk wonen kan. Hoe moeilijk kan het zijn?

Paula van Roon, Heerlen

ZORGVERZEKERAARS

Leve de marktwerking. Meer keus voor de klant. De zorgverzekeraar weet de beste prijs voor u te bedingen. U kent de verhalen. Hoe anders de werkelijkheid is, leert de praktijk al spoedig als je afhankelijk bent van een duur hulpmiddel. Ik blijf dat slechts bij één, door mijn zorgverzekeraar gecontracteerde, leverancier te kunnen bestellen. De winkelprijs voor het apparaat is daar echter hoger dan bij een andere leverancier. Dus er is kennelijk een verschil tussen wat de zorgverzekeraar ervoor betaalt en wat je als klant betaalt. In het verleden heb ik steeds de volle prijs betaald voor door de zorgverzekeraar vergoede artikelen. De prijs die wordt doorberekend in de premie. Waar blijft die winst? Er is geen sprake van marktwerking maar van exploitatie van de premiebetaler. Zorgverzekeraars monopoliseren met hun contracten en kartelafspraken de

markt en drijven daarmee de prijzen op. Hun prioriteit is niet het leveren van een zo goed mogelijke zorg, maar het maken van winst. Dat kan door zo laag mogelijke inkooprijzen bij de producent/toeleverancier te bedingen. De vaak zo hoog mogelijke winkelprijs wordt doorberekend naar de eindgebruiker. Het verschil verdwijnt in de zak van de verzekeraar. Die gaat ongetwijfeld naar de bedrijfstop, zoals bij de meeste grote instellingen. Geen wonder dat een zorgverzekeraar geen probleem heeft met de vergoeding van een ton aan een farmaceutisch bedrijf voor een medicijn dat voor een paar duizend euro door de apotheek op de hoek kan worden gemaakt. Wij betalen als premieplichtige immers de rekening. Daarom blijven, ondanks de onbeheersbare zorgkosten, de verzekeraars miljardenwinsten maken.

Johan Nijzink, Nijverdal

SORRY!

De opletende lezers Hanneke Ploeg uit Hilversum en Lydia Beerens uit Sittard attendeerden ons erop dat in de Tribune van januari vermeld staat dat

het in augustus 25 jaar geleden is dat Martin Luther King zijn speech 'I have a dream' uitsprak. Dat zou dan in 1988 zijn geweest, twintig jaar na zijn dood in

1968. De bedoelde speech hield hij op 28 augustus 1963, dit jaar dus 50 jaar geleden.

Wel Tribunelezer, geen SP-lid?

Dat kan natuurlijk, maar hoeft niet! Als SP-lid ontvangt u de Tribune elf keer per jaar thuis voor maar 5 euro per kwartaal. U steunt dan ook de SP en kunt meebeslissen. Sluit u zich aan bij onze strijd voor een sociaal Nederland? Vul dan meteen de bon hiernaast in en stuur 'm op.

Emile Roemer

BON OM LID TE WORDEN

JA, ik word lid van de SP. Ik machtig de SP om per kwartaal onderstaand bedrag af te schrijven van mijn rekening. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus.

kwartaalbijdrage € 5,- (minimum) € 7,50 € 10,- € 12,50 € 15,- anders €

naam	voornam	voortletters	m/v
adres	plaats	geboortedatum	rekeningnummer
postcode	telefoon	e-mail	handtekening
datum	Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.		

Stuur deze bon naar:
SP, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

Tribune
februari 2013

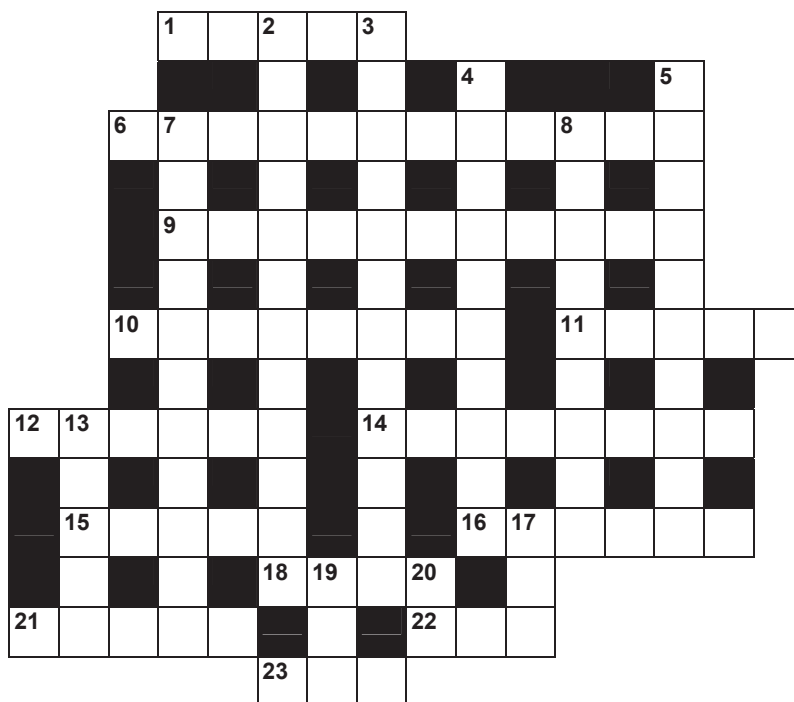
CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 1 De Robin Hood van treinreizigers. (5)
- 6 Insect maakt winderig uitstapje. (12)
- 9 Heimwee hebben naar openbaar vervoer. (2,3,6)
- 10 Gezinsverzorgster heeft nooit natuur- of scheikunde gehad. (8)
- 11 Staat in vuur en vlam. (5)
- 12 Heisa in de clownstent. (6)
- 14 Verliefd doen; echt iets voor duiven. (8)
- 15 "Hebbu al plaatsgenomen op het terras?" (5 en 3,2)
- 16 Naaktloper toont op dit moment geen enkel respect. (6 en 2,4)
- 18 Popdame slaat wartaal uit. (4)
- 21 (geen) Verhaal achter roddelblad. (5)
- 22 Ruzie met insect. (3)
- 23 Van de stoel gegleden door te veel drank. (3)

Verticaal

- 2 Autoroute levert werk op. (12)
- 3 Het einde van de gulp. (12)
- 4 Marchanderen in de binnenvaart. (10)
- 5 Bommen met pit. (10)
- 7 Dief maakt kassa minder zwaar. (11 en 4,7)
- 8 Proeve van videokunst. (9 en 4,5)
- 13 Inspanning in het casino. (5)
- 17 Buiten de lijnen? Dan is het voorbij. (3)
- 19 Batterij met de beste economische rating. (3)

CITATENRAADSEL

Opdracht: vul in de gele en rode vakjes de achternamen in van de mensen van wie een citaat (alle uitspraken gaan over 'water') is weergegeven. De oplossing is een 18-letterig gezegde (in de rode verticale balk). Het bestaat uit 4 woorden, en gaat ook over water. Een 'lange ij' is één letter; zo ook leestekens.

1																				Wijn is water gevuld met zon.
2																				Sommige vrouwen kunnen niet eens water koken. Ik wel. Ik noem het dan soep.
3																				Elk van ons is een eiland, omsloten door verraderlijk water.
4																				De grootste vervuilers eisen het zuiverste water om hun handen te wassen.
5																				Varkens beleven meer genoeg aan modder dan aan zuiver water.
6																				Het leven lijkt op een glas helder water dat troebeler wordt naarmate je er meer van drinkt.
7																				Echt crisis is het pas wanneer we geen wijn meer hebben om bij het water te doen.
8																				Oh krinklende winklende waterding, O tuinslang, van u is't dat ik zing!
9																				Je hebt mensen die een indruk maken, korter dan die van een roeispaan op het water.
10																				Rechts is toch de kant van de koudwaterkraan.
11																				Water water overal en geen drup te drinken.
12																				Jezus liep over het water omdat hij niet kon zwemmen.
13																				De wereld is vol mensen die water prediken en wijn drinken.
14																				Niets is zo vormloos als water, maar er is ook niets tegen bestand.
15																				Het water spreekt onophoudelijk en herhaalt zichzelf nooit.
16																				Troebel water is meestal ondieper, helder water dieper dan het schijnt.
17																				Iemand die slechts water drinkt, heeft iets te verbergen voor zijn medemens.
18																				Je kunt de zee niet oversteken door alleen naar het water te staren.

OPLOSSINGEN JANUARI

CRYPTOGRAM

Horizontaal 2) Del 7) Spoorbomen 9) Walvistraan 10) Gezinsverband 14) Bloem 15) Lachsalso 16) Bedrukt 18) Werf 19) Sluimerstand 20) Koploper.
Verticaal 1) Gemeen 3) Isoleerkamer 4) Politiechef 5) Protestmars 6) Coma 8) Grondbegrip 11) Eenvoud 12) Bak 13) Boekengek 14) Borstrok 17) Smak.

De winnaar van het cryptogram van januari is **F.J.M. Wolters uit Leek**.

Coen Schoonhoven verdient de eervolle vermelding voor zijn creatieve vondsten voor de imaginaire woordenlijst.

Stuur uw oplossing vóór 27 februari naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl
 Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

